Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

...ССС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

...1921 оной ...21-нээ гарана | № 251 (13965) | 1972 оной октябрийн 24, вторник | Сэн 2 мүнгэн

...ҮБЭЛЭЙ ҮЕДЭ ҺҮ ЕХЭЭР ҺААХЫН ТҮЛӨӨ

АЛТАЙН СОВХОЗОЙ ҺААЛИШАДАЙ ҮҮСХЭЛ ҮРГЭНӨӨР ДЭМЖЭГДЭНЭ

...РХЭШЭЭЛҺЭЭ АЙНАГҮЙБДИ

...үедэ хаа хаана... орожо, илан... айгада дутэ, хада ...манай Мухар-Тала ...сагта бүри байрын ...ад байна.

...үбэлэй хүйтэнэй ...дэжэ, һаалишад, ...нилээд хүшэр ...үсалгатай хүдэл... ...һа оробо.

...сагта үхэр малые ...тобир тарганаар ...лха бэшэ, мүн тэ... ...ха, һү ехээр аба... ...сыень гарза хо... ...р түлжүүлхэ гэ... ...шухала зорилго ...хэнэй урда таби... ...юм даа. Тиимэһээ ...байгуулагдаһаар ...50 жэлэй ойе нэрэ... ...гөөр угтахын ту... ...Хяагтын айма... ...совхозой һаали... ...шад үбэлжэлгын ... бүриһөө 1.250 ...һаа бага бэшэ һү ...түлөө тэмсэхэ гэжэ ...республика соогоо ...мүрысөө үргэнөөр ...гэжэ уряална. ...дай уряа бэшэгые ...ан фермынгээ һаа... ...дунда зүбшэн хэл... ...Үбэлжэлгын үедэ һү ...түлөө шангаар тэмсэхэ гээшэ тон зүб байна.

Һаалишан, малшан бүхэнэй, фермэ, гүүртын коллектив бүхэнэй хамаг арга боломжоёо хэрэглэн, бүхы хүсэ шадалаа элсүүлэн хүдэлөөд лэ байгаа һаань, үбһэ тэжээлээр дутамаг энэ жэлэй эрхэ байдалдашье мяха, һүн ехээр абтаха байна гэжэ бидэнэр һайн ойлгонобди.

Арга боломжынгоо зэргээр манай XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой һаалишад, тэрэ тоодо бидэ Мухар-Талыншье фермынхид энэ мүрысөөндэ оролсожо, үбэлжэлгын долоон һара соо үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 1.200 килограммһаа бага бэшэ һү һааха гэжэ шиидээбди.

Сасуулан хаража үзэхэдэ, Алтайн совхозой фермэнүүдтэ үнеэдэйнь тэжээлэй рацион манайхиһаа нэгэ бага ехэ байна. Энэ жэлдэ ган гасуур байжа, үбһэ тэжээлэй бага абтаһан дээрэһээ мүнөө бии байгаа бүхы тэжээлээ малдаа хубаажа үзэхэдэмнай иимээр хүртэнэ. Үбэлжэлгын үедэ үнеэн бүхэндэ 4 центнер үбһэн хүртэнэ гэхэ гү, али сүүдхын миил 1,5 килограмм эдюулжэ гараха болонобди. Тэрэшэлэн отделенидэмнай бүхыдөө 700 тонно силос, 2,7 мянган центнер куузику, 1.500 центнер зелёнко бэлэдхэгдэнхэй. Энээнние бүхы малдаа таараха соонь хубаагаад байхадамнай, үнеэн бүридэ үдэрэй 15—20 килограмм силос, хоёр килограмм куузику, 1 килограмм зелёнко үгтэхэ болоно. Иимэ болоод байхадань, һолоомоной элбэг дээрэһээ нэн түрүүн тэрэнээ хэршээд лэ, үдэр һүнигүй буйлуулжа, халуун ууралда дэбтээжэ, талханаар худхаад, ѳһээгээд, үнеэдтээ шадахадал ехээр эдюулхэ гэжэ оролдохо болонобди. Мүн тэрэнһээ газаа тээ үнеэдтэ һаагдаһан һүнэй килограмм бүхэндэ 300 грамм талха үгэхэ аргатайбди. Ондоогоор хэлэбэл, үнеэн бүридэ сүүдхын 8—8,5 тэжээлэй единицэ хүртэнэ.

Эды шэнээн тэжээл эдюулээд, һү ехээр һааха аргатай гүбди? Дүүрэн аргатай. Нэгэдэхеэр, манай фермэдэ диилэнхидээ дүршэл шадабари ехэтэй, ажалдаа үнэн зүрхэнһөө оролдосотой хүнүүд хүдэлнэ. Жэшээнь, Евдокия Лазаревна Вставская арба гаран жэлдэ манай фермэдэ ажаллана. Нёдондо тэрэ үнеэн бүриһөө 2.558 килограмм һү һаагаад, XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозойнгоо чемпион болоо һэн. Мүнөө үнгэрэгшэ юһэн һарада үнеэн бүхэнһөө 1909 килограмм һү абаа. Валентина Вербенко, Галина Сивцова, Федосия Вставская гэгшэд жэлэй ямаршье сагта һү ехээр абадаг. Хоёрдохёор, манай фермэдэ һү шэмынь зэргээр үнеэн бүхэндэ тусхай рационоор үбһэ тэжээл эдюулэгдэдэг. Гадна бүхы тэжээл гамтай наринаар шэгнэгдэжэ үгтэдэг юм. Гурбадахяар, үбэлэй һаранuудта үнеэд олон тугаллаха байна. Гансахан ноябрь, декабрь, январь һарада 75—80 үнеэд түрэхэ гү, али бүхы эхэ малай хахадынь шахуу тугаллаха юм.

Мүнөө бүхы үнеэдээ байлгаад эдеэлүүлжэ захалаабди. Гурба-гурбан тонныг хоёр ехэ амһарта соо һолоомон буйлуулагдажа үгтэнэ. Һая болотор дулаан байхадань, силос, куузикугаа гамнан татажа байһанаа, тэрэнээ баһал элюулжэ эхилээбди. Бүхы 160 үнеэдэймнай 111-ниинь һаалгана. Тэдэнһээ хамта 1.500 килограмм һүн абтана. Ойрын үдэрнүүдтэ сүүдхынгээ һаамые үшөөл эрид дээшэлүүлхэ зорилго табинабди.

Маанадай һанаагаа зобохо юумэн гэхэдэ, үнеэдэймнай байра болоод байна. Малаймнай хашаа хуушан, үмхиржэ унаха болошонхой. Фермын хажууда 200 үнеэдэй байха типовой шулуун шэнэ байра баригдажа байнхай. Тэрээн соо малай шэбхэ арилгаха тусхай оньһон түхеэрэлгэ, авто-уһалуури, үнеэдые машинаар һааха түхеэрэлгэ, байра дулаасуулха оньһон гэхэ мэтэ байха юм. Теэд энэ байрын хэзээ бэлэн болохыень мэдэхын аргагүй. Досоохи оньһон түхеэрэлгэнь асарагдаашьегүй, шулуу цементээр шудхажа хэхэ хүдэлмэринь дүүрээшьегүй. Барилгашад дуталдажа, ажалынь ёһоор урагшаа ябанагүй.

Тиимэһээ хуушан муу, хүйтэн байра соогоо үбэлжэхэ, үнөөхил урдынхидаал малайнгаа тэжээл үргэбшөөр зөөжэ гараха бологшо аа гүбди гэжэ һаалишаднай һанаата болоно.

Энэ байрые түргэн бүтээлгэхэ хэмжээ абахыень колхозой правлени, партком, аймагай хүтэлбэрилхы органуудыешье ехэтэ гүйха байнабди. Тиигэбэл, һү ехээр һааха зорилгоёо манай һаалишад дүүргэжэ шадаха.

В. ВСТАВСКАЯ,
В. ВЕРБЕНКО,
Г. СИВЦОВА—һаалишад;
З. МАТВЕЕВ —
техник-үрэжүүлэгшэ;
К. АФАСАСЬЕВ —
фермые даагша.
Загарайн аймаг.

Белоруссиин ССР орооһо таряа худалдаха арадай ажахынгаа түсэб үлүүлэн дүүргэбэ

Белоруссиин хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө, СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойе нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө социалис мүрысөө дэлгэрүүлэн, энэ жэлэй муу уларилда орооһото ургамалнуудые хуряаха, бэлэдхэхэ хүдэлмэрэе эмхитэйгээр үнгэргөө.

Гүрэндэ таряа худалдаха социалис уялгануудые үлүүлэн дүүргэгдэбэ. Эхэ ороной амбаарта нэгэ миллион үлүүтэй тонно, арадай ажахын түсэбһөө нилээд ехэ тарян оруулагдаа. Хара таряа, шэниисэ ба тэжээлэй ургамалнуудые худалдаха түсэбүүд үлүүлэн дүүргэгдээ.

Республикын колхозууд, совхозууд үрэһэ хүрэнгөөр өөһэдыгөө хүсэд хангаад, намарай ургамалнуудые агротехническэ таарамжатай һайн болзорто тарядад, намарай хүдэлмэри дүүргэжэ, малай үбэлжэлгэ эмхитэй һайнаар үнгэргэхэ бэлэдхэл хэжэ, гүрэндөө газар таряалангай ба мал ажалай бусад продуктнуудые худалдаха түсэбүүд болон социалис уялгануудаа дүүргэхын түлөө шууд тэмсэжэ байна.

Айлшалалга дүүрэбэ

СОЧИ. (ТАСС). СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, Советскэ правительствын уряалаар Советскэ Союзда ерээд байһан Иранай шахиншах Мохаммед Реза Пехвели, шахиня Фарах Пехлеви октябриин 21-дэ Тегеран бусахаяа Сочиһоо мордоо.

ЭРИД БУРУУШААЛ

Совет эхэнэрнүүдэй комитет Вьетнамай, Лаосой ба Камбоджын арадуудай үнэн зүб тэмсэлые дэмжэн һайшаажа байһанаа элирхэйлһэн мэдүүлгэ дахинаа тунхаглаба. Совет эхэнэрнүүд США-гай империалис түримхэй ябуулгые эрид буруушаадагаа бүхы совет арадтаяа, дэлхэйн бүхы түрүү үзэл бодолтой хүнүүдтэй хамта Индохитадай арадуудтай һанал нэгэтэй байһанаа элирхэйлхэ уласхоорондын неделиин үеэр мэдүүлнэ гэжэ тус документ дотор хэлэгдэнэ.

Пролетарска интернационализмын гол ёһонуудта үнэн байдаг совет эхэнэрнүүд Индохитадай арадуудай үнэн зүб хэрэгые хододоо дэмжэхэ байха гэжэ мэдүүлгэ доторнь тусхайлан тэмдэглэгдэнэ.

АЖАЛАЙ ИЛАЛТЫН ТОО МЭДЭЭНҮҮД

Гүрэнэйнгөө түсэбые 1972 оной юһэ һарын турша соо СССР-эй промышленностиин дүүргэһэн дүнгүүд тухай

Промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойе нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө мүрысэн, промышленна продукциин олонхи шухала зүйлнүүдые үйлэдбэрилгын ба худалдалгын хэмжээнэй талаар юһэ һарынгаа түсэбые дүүргээ гэжэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи Центральна статистическэ управлениин мэдээсэл дотор хэлэгдэнэ. Үнгэрэгшэ жэлэй энэ үеынхитэй жэшэбэл, промышленна үйлэдбэрилгын хэмжээн 6,7 процентээр нэмээ. Промышленностьдахи ажалай бүтээсэ 5,3 процентээр дээшэлбэ.

Промышленностиин зарим һалбаринууд продукци үйлэдбэрилгэеэ 1971 оной юһэ һарынхиһаа иимэ хэмжээтэйгээр нэмээгээ гэбэл, электрын элшэ хүсэ үйлэдбэрилгэ—8 процентээр, түлишын промышленность—6 процентээр, хара ба үнгэтэ металлурги — 6 процентээр, химическэ ба нефтехимическэ промышленность—9 процентээр, машина бүтээлгэ ба металл болбосоруулга—11 процентээр, ой модоной, модо болбосоруулгын ба целлюлозно-цаарһанай промышленность—5 процентээр, барилгын материалнуудай промышленность—7 процентээр, хүнгэн промышленность—3 процентээр, эдеэ хоолой промышленность—4 процентээр дээшэлүүлээ. Соёлой, ажаһуудалай шэглэлтэй, ажахын хэрэглэлэй эд товарнуудые бүтээн гаргалга 10 процентээр нэмэбэ.

Бүхы союзна республиканууд, ниитэ союзна ба союзно-республиканска промышленна министерствэнүүд (газова промышленностиин, ой модоной ба модо болбосоруулдаг промышленностиин министерствэнүүдһээ бэшэн) 9 һарынгаа түсэб дүүргээ.

Үнгэрэгшэ жэлэй энэ үеынхитэй жэшэбэл, электрын элшэ хүсэ үйлэдбэрилгэ—44 миллиард киловатт-час, нефть—17 миллиард тонно, газ—7 миллиард кубометр, нүүрһэн—12 миллион тонно, шэрэм—2,6 миллион тонно, булад—3,8 миллион тонно, хара металлай прокат—3 миллион тонно, булад сорго 93 миллион метр үлүү ехээр үйлэдбэрилэгдөө. Үнгэтэ ба шухаг металлнуудые, нефтехимиин, нефть илган шанаржуулгын продуктнуудые үйлэдбэрилгэ нэмэбэ.

Тоосоото үе соо минеральна утэгжүүлгэ—3,3 миллион тонноор, тракторнууд—2,3 мянган хэһэгээр, тэрэнэй запчастьнууд—31 миллион түхэригтэ, ашаанай автомобильнууд—16 мянган хэһэгээр, хүдөө ажахын машинанууд—209 миллион түхэригтэ, тэдэнэй запчастьнууд 18 миллион түхэригтэ үлүүлэн үйлэдбэрилэгдэһэн байна.

Пластмасса ба хэмэл дабирхай үйлэдбэрилгэ—113 мянган тонноор, химическэ утаһа—50 мянган тонноор, металл отолдог станогууд—68 миллион түхэригтэ, приборнууд, автоматизациин хэрэгсэлнүүд ба тэрэнэй запчастьнууд—248 миллион түхэригтэ, тоолохо техникын хэрэгсэлнүүд ба тэдэнэй запчастьнууд—192 миллион түхэригтэ, хүнгэн автомобильнууд—153 мянган түхэригтэ, автомобилиин запчастьнууд 55 миллион түхэригтэ үлүүлэн бүтээгдээ.

Үнгэрэгшэ жэлэй энэл үеынхитэй жэшэбэл, арадай хэрэглэлэй эд товар бүтээлгэ иимээр нэмээ гэбэл: элдэб янзын бүдүүд—131 миллион дүрбэлжэн метрээр, оёмол хэрэгсэлнүүд—279 миллион түхэригтэ, дотор ба гадар хубсаһанай трикотаж—8 миллион хэһэгээр, мяхан—450 мянган тонноор, малай тоһон—58 мянган тонноор, консервэнүүд—624 миллион баанхаар, шаажан-шабар амһартанууд—69 миллион хэһэгээр, сортовой амһартанууд—24 миллион түхэригтэ, холодильнигууд—310 мянган хэһэгээр, мебель—203 миллион түхэригтэ, электропылесосууд—257 мянган хэһэгээр, юумэ угаадаг хэрэгсэлнүүд 21 мянган тонноор нэмээ.

Юһэ һарын түсэбые промышленностиин бүхы дээрээ дүүргэбэшье, олохон предприятинууд үйлэдбэрилгэеэ саашадань үргэдхэхэ нөөсэ арга боломжонуудаа үшөөл хүсэд хэрэглэнэгүй. Үйлэдбэриин хүсэ, хүдэлмэриин саг, түүхэй эд ашаглалгын талаар дутуу дунданууд бии. Хэрэгтэй сортын, шухала шанартай продукци бүтээн гаргалга зарим газарта хангагданагүй гэжэ СССР-эй ЦСУ-гай мэдээсэл дотор хэлэгдэнэ.

Научно-шэнжэлэлгын, проектнэ, конструкторска эмхинүүд ба промышленна предприятинууд, эрдэм наука саашадань хүгжөөхэ, шэнэ техникэ ба түрүү технологи үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэн дэлгэрүүлхэ хүдэлмэри хээ.

2500 гаран шэнэ түхэлэй эдлэл хэрэгсэлнүүд шэнжэлэн шудалагдаад, үйлэдбэрилэгдэжэ эхилээ. Тэдэнэй дунда тепловозой дизель-генераторнууд, переменно-постоянна ток хэрэглэхэ электрическэ дамжуулгатай холын замай тепловозууд, металл зүһэдэг шэнэ түхэлэй станогууд, электронно-тоололгын шэнэ машина, ямаршье уларилда һаадгүй ябаха шэнэ түхэлэй автомобильнууд ба автобусууд, барайгар-орооһо таряа хуряаха самоходно комбайн, эдеэ хоолой промышленностьда хэрэгтэй түхеэрэлгэ ба бусад олон янзын эдлэл хэрэгсэлнүүд бии.

Түрүү технологи, тоололгын техникэ хэрэглэн, үйлэдбэреэ үргэлжэ дээрэнь оньһожоруулха ба автомадаар зэбсэглэхэ хүдэлмэри хэгдэжэ үргэлжэлөө.

Предприятинуудай хүдэлмэриин технико-экономическа талань һайжараа. Электростанцинуудта түлишэ гаргашалгын удельнэ хэмжээн 1,1 процентээр хороо. Хара металлургиин доменно пеэшэнүүдэй ашаглагдадаг талмайе хэрэглэлгэ —2 процентээр, кислородно-конверторнэ булад хайлуулдаг амһартануудай хэмжээн 8 процентээр нэмээ. Үнгэтэ промышленностьда хэрэглэгдэхэ эрьелдэдэг пеэшэнүүдэй ба тээрмэнүүдэй часай хугасаа доторхи бүтээсэ 2 процентээр дээшэлээ. Нүүрһэнэй шахтануудта ашаглагдажа байгаа забой сооһоо сүүдхын туршада нүүрһэ малтан абалгын хэмжээн 3 процентээр нэмэбэ. Пумаажан бүдэй, улһанай, нооһон ба торгон бүдэй промышленностиин предприятинуудтахи ээрэлгэ, нэхэлгын түхеэрэлгэнүүдэй бүтээсэ дээшэлээ.

Промышленна продукциин өөрынь үнэ хямдарһан байна. Ашаг олзо оруулха юһэ һарын түсэб дүүргэгдээ.

(ТАСС).

...ОЦИАЛИС ...РЫСӨӨНЭЙ АШААР

...эрхэ бүри бүхы ...дай национальна ...Совет Социалис Рес... ...дай Союзай бай... ...ар 50 жэлэй түүхэ... ...дүтэлжэл байна. ...дэрые ажалай бэ... ...тахын тула манай ...дэлмэришэд үнгэр... ...хатадһаа бэлдэжэ ...циалис мүрысөө үр... ...рүүлээ һэн. Совхо... ...алшад түрүүн аба... ...уудаа хаража үзөөд, ...хабартаа дээшэлүү... ...гануудые абаа.

... заабол хүрэхэ ...шодог заншалтай ...үбэлжэлгээ һай... ...гөөд, тунга бэлшээ... ...до малаа абажа га... ...а. Зарим малшад ...рэндэ тушаагдаха ...бэлшээн тарга... ...совхозой түбһөө ...доной газарта: һон... ...Зүүн-Зээрэнхэй, ...гэхэ мэтэ нюта... ...он юм. Тэдэмнай... ...шдаа хүрэжэ, һар... ...бажа ерээ. 1971 ...ариин һаранuудта ...шад сүүдхэдээ ма... ...нүүрые дунда зэр... ...граммһаа дээшэ ...һэн юм. Энэ хабар ...гын совхозойхи... ...огто малай шэг... ...граммаар нэмээе ...һайшаан дэмжээд, ...гурим, малшадай ...ажаллаха арга бо... ...е хараалжа, байра ...зохидоор түхеэр... ...нэй эдеэ хоол, ...элдэб хэрэгсэл... ...ха талаар яһала ...гаһан байгаабди.

...үедэ 2000 га... ...шараг 17 гүүр... ...жа, шадамар, ха... ...малшадта даалга... ...Тэдэнэймнай 10... ...эй шэгнүүрые ...то 100 ки... ...дээшэ нэмээжэ ...и, али сүүдхын ...һаа дээшэ нэмээ... ...Жэшээнь, урданай ...ма Эрдынеева ...жап Цыренов— ...Дамбаев—1184, ...анов, Д. Найда... ...граммаар малай ...дэ нэмээгээ.

...үүрээ хэр зэргээр ...гаа юм ааб гэжэ ...а бидэнэр зунай ...алгалтын булэг малые шэгнэжэ байһан байнабди. Һоно батаганаанай үедэ илангаяа һүүдэртэй, уһатай газарта, һүниин һэрюундэ адуулдаг һэн. Шалгалтын хэмжүүрэй дүнгөөр хэнэй мал ямараар таргалжа байнаб, хэн түрүүлжэ ябанаб, үшөө юу хэбэл һайн бэ гэһэн асуудалнуудые зүбшэхэдөө, бэлшээреэ зүбөөр ашаглаха тухай хөөрэлдэдэг, заримдаа бэлшээриингээ талаар арсалдааншье гарадаг һэн. Социалис мүрысөөнэй дүнгые бэлшээриин үедэ тодо һайнаар гаргажархиха аргагүйшье һаань, шалгалтын хэмжүүрэй дүнгөөр лаблан багсаагдадаг байгаа.

Һаалиин малай фермэнүүдтэ социалис мүрысөөнэй дүнгүүдые тодорхойлходо нилээд бэлэн гээшэ. Сүүдхэ бүриин һаам хэмжэгдэжэ, 7—10 хоногто тоһолигыень гарганабди. Үдэр бүри һүнэй ариг сэбэрэй болон гашалангирай процент тодорхойлогдоно. Хэдыхэн жэлэй саада тээ үнеэн бүриһөө 1400 килограмм һү һааха гээшэ ганса нэгэн һаалишанай түйлалта байһан юм. Харин мүнөө энэ жэлэй 9 һарын туршада совхозоороо 1500-гаад килограмм һү үнеэн бүриһөө һаагаад байнабди. Харин табадахи жэлээ һаалишанаар хүдэлжэ ябаһан коммунистка Цырен-Долгор Памаевна Доржиева жэл бүри һайн амжалта түйлажа, социалис мүрысөө үүдхэдэг, дүй дүршэлөө бэшэндэ дамжуулдаг, залуушуулда заабарилдаг, эдэбхи үүсхэл ехэтэй һаалишан юм. Энэ һаалишан мүнөө жэл даалгагдаһан 17 үнеэн бүриһөө 2000 килограмм һү һаажа, нэжээд тугал абахаб гэжэ уялга үгэһэн юм. Мүнөө Цырен-Долгор Памаевна 9 һара соо үнеэн бүриһөө 1800 килограмм шахуу һү һаагаад, совхоз соогоо түрүүлжэ ябана. Удаа тээнь эндэхи һаалишад Санжап-Ханда Ринчинова, Надежда Доржиева, Галина Бадмаева, Бадмажап Гончикова болон бусад уялгаяа холо үлүүлэн дүүргэхээр хараалаанхай.

Һаалишадай һү ехээр һааха хэрэгтэ фермын мал адуулагшад Д. Цыденешеев, Ц. Ринчинов гэгшэд ехэ нүлөөлнэ. Эдэнэр нютагайнгаа бэлшээрине табан хургандаал адляар мэдэдэг тула, хэзээ, хаана, хэдыдэ бэлшээхэеэ хэлсэдэгшье, тиигэжэ хэдэгшье болонхой.

Зунай сагта малаа хээрэ хонуулха гээшэ һаам доошолуулдаг гол шалтагаан байдаг һэн. Мүнөө тиимэ ябадал огтолон болигдоо. Энээнһээ гадна намар, үбэлэй сагта тэжээл шэрэдэг механизатор Ц. Баиров мүн лэ һаалишадта ехэ туһалдаг юм. Фермые эрхилэгшэ Ж. Долгоров хадаа һаалишадые хэрэгтэй юумээрнь хангаха, малдаа тэжээлыень таһалдуулхагүй гэжэ саг үргэлжэ оролдодог юм. Тиимэһээ манай һаалиин фермын малшад жэлэй эхин дээрэ тус тустаа абаһан социалис уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэдэг болонхой. Социалис мүрысөөнэй дүнгүүдые һү һаалгаар һара болгондо согсолжо, тусгаар бюллетень гаргадаг, түрүүшүүл «Дайшалхы хуудаһанда», «Үдэрэй һониндо» тунхаглагдажа, кварталай дүнгөөр шагналнууд үгтэдэг юм.

Иигэжэ малшадай хоорондо социалис мүрысөө бодотоор эмхидхээд, тэрэнэй ябаса тухай саг үргэлжэ хиналта хэжэ байхада мүрысөөнэй нүлөө ехэ болоно. Энээнэй ашаар манай совхоз гүрэндэ һү худалдаха жэлэйнгээ түсэбые мүнөө холо үлүүлэн дүүргээд байна. Хэрбээ 1972 ондо 2970 центнер һү худалдаха түсэбтэй байбал, октябриин 1-дэ 3114 центнер худалдажа, жэлэйнгээ түсэбые (нэмэлтэ даабаритайнь) 95 процент дүүргээд байнабди. Нёдондо жэлэй энэ үеынхиһөө 508 центнер һүн үлүү тушаагдаа.

Мүн мяха худалдаха 9 һарынгаа түсэбые 124 процент дүүргээд байнабди гэхэ гү, али 3494 центнер тарган мал гүрэндэ худалдагдаа. Энэмнай нёдондоной энэ үеынхитэй сасуулхада, 34 процент ехэ болоно. Тушаагдаһан малай 90 процент гаранниинь тарган гэһэн сэгнэлтэтэйгээр абтаба, мүнөө мал шахан таргалуулжа эхилбэбди. Манай малшад мүн лэ шахамалнуудаа сүүдхэдэ 1000 граммһаа доошо бэшээр нэмээхэ зорилготой. Иигэжэ манай совхоз жэлэй дүүрэтэр түсэбһөө гадуур 900 центнер һү, нилээд ехэ мяха гүрэндөө худалдажа, ССР Союзай байгуулагдаһаар 50 жэлэй, Буряад эронойнгоо 50 жэлэй ойе угтахаар бэлдэжэ байна. Иигэжэ бидэнэр Түнхэнэй аймагай «Сибиряк» колхозой, Хяагтын аймагай Алтайн совхозой малшадай үүсхэлые дэмжэбэбди.

И. БАДМАЕВ,
Захааминай Баян-Голой совхозой парткомой секретарь.

ЕРЭХЭ ЖЭЛЭЙ ТҮСЭБӨӨР

«Улаан-Оронго» колхозой түрүү һаалишад зунай һаранuудта үнеэн бүриһөө 1300 килограмм һү һааха гэһэн социалис уялга абаһан юм. Колхозой эрхим һаалишан А. И. Суслова тэдэнэрэй дунда байлсаа. Тиигээд жэлэй эхинһээ хойшо үнеэн бүриһөө 1700 шахуу килограмм һү һааһанайнь түлөө июнь һара соо Агафья Игнатьевна Сусловагай хүндэлэлдэ ажалай алдар солын туг мандуулагдаа бэлэй.

Энээгээр урмашаһан һаалишан А. И. Суслова үнгэрһэн 9 һара соо даажа байһан үнеэдһээ бүхыдэнь 408 центнер һү һаажа, жэлэйнгээ даабарие болзорһоонь гурба һараар урид дүүргэбэ. Гэхэ зуура А. И. Суслова Совет гүрэнэй ойн баярай жэлдэ үнеэн бүриһөө 2350 килограмм һү һааха гэһэн яһала ехэ уялга абаа бэлэй. Хэлэһэн үгэеэ нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргээд, мүнөө ерэхэ жэлэй түсэбөөр ажаллажа эхилбэ.

В. ГАЛДАНОВ.

Улаан-Үдын һүнэй комбинат һарын, кварталай түсэб холо үлүүлэн дүүргэдэг. Эндэ тус комбинадай 20 гаран хүдэлмэришэд СССР-эй 50 жэлэй ойн һайндэрые һайн амжалтатайгаар угтажа байна. Тэдэнэй дунда илангаяа шалгаржа, ажалай жэшээ харуулдаг, коммунис ажалай ударнигууд Варвара Коробенкова, Татьяна Зубакина, Любовь Снегирёва гэгшэд болоно.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: һүнэй цехэй эрхим хүдэлмэришэд Т. Зубакина (зүүн гарһаа), В. Коробенкова.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ТҮРҮҮШҮҮЛ ОЛОШОРНО

Улаан-Үдын авиационно заводой хүдэлмэришэд СССР-эй 50 жэлэй ойдо зорюулан, дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялга абаа бэлэй. Тэрэнээ бодото дээрэнь бэелүүлхын тула хүдэлмэришэн бүхэн мүрысэнэ. Үдэр, хоногой ошохо тума мүрысөөнэй эршэ улам шангадажа байнхай. Амжалта түйлаһан хүдэлмэришэд мүнгэн шантаар урмашуулагдадаг, нэрэ солонь цехэй, заводой Хүндэлэлэй самбарта гаргагдадаг. Ажалай түрүүшүүлэй дүй дүршэлыень халан абаха гэжэ бэшэшье хүдэлмэришэд яһала оролдоно.

Коммунист В. М. Кондратьевай хүтэлбэрилдэг цехэй хүдэлмэришэд социалис мүрысөөндэ эрхимлэнэ. В. И. Каверинэй даадаг цехэй коллектив һайн шанартай продукци ехээр гаргаха гэжэ эрмэлзэдэг. Энэ хүсэл зорилгоёо бэелүүлжэ шададагшье. Олон жэл энэ цехтэ ажаллажа, дүршэл шадабаритай болоһон хүдэлмэришэд олон юм. Е. С. Каменев, В. И. Пелихов, И. А. Плешков гэгшэд халаанайнгаа даабари 15—20 процентээр үлүүлэн дүүргэдэг. Эдэ түрүү хүдэлмэришэд энэ жэлэй даабари сентябрь һарада дүүргээд, мүнөө 1973 оной түсэбөөр хүдэлжэ байна.

В. И. Брыкинэй даадаг цехэй коллектив ажалай түрүүшүүлэй хойно орохогүй гэжэ яһала оролдоно. Эдэнэр недели бүри социалис мүрысөөнэй дүн гаргажа байдаг. Түрүүшүүлэй нэрэ соло цехэй самбарта гаргагдадаг. Тус цехэй мастер А. Ващенкын даадаг участогай коллектив октябриин эхинһээ эршэмтэй шангаар хүдэлжэ, социалис мүрысөөндэ эрхимлэнэ.

Манай авиационно заводой хүдэлмэришэд абаһан уялгануудаа амжалтатайгаар бэелүүлжэ, СССР-эй 50 жэлэй ойе ажалай бэлэгүүдээр угтахал байха.

А. ШАРИПОВ,
Улаан-Үдын авиационно заводой хүдэлмэришэн.

«БАЙГАЛ» ЖУРНАЛАЙ 25 ЖЭЛЭЙ ОЙ

Буряадай Уран зохёолшодой холбооной үмэнэһөө хэблэгдэн гарадаг элониитэ-улас түрын, уран зохёолой шэмэтлэгдэмэл «Байгал» журналай бии болгогдоһоор 25 жэлэй ой һаяхан тэмдэглэгдэбэ.

Республиканска библиотекын зал соо уншагшад, олониитын түлөөлэгшэд олоороо сугларба.

«Байгал» журналай 25 жэлэй ойдо зорюулагдаһан баярай суглаае Уран зохёолшодой холбооной правлениин түрүүлэгшэ Д. З. Жалсараев нээбэ. Журналай хорин табан жэл соо хэһэн, ябуулһан хүдэлмэри, толилһон зохёолнууд тухай ахамад редактор А. А. Бальбуров элидхэл хээ.

Энэ баярай суглаанда Москва, Новосибирск хотонуудай уран зохёолой эмхинүүдэй түлөөлэгшэд байлсаа.

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, Министрнүүдэй Соведэй амаршалгые КПСС-эй обкомой пропаганда болон агитациин таһагые даагша нүхэр М. М. Гаськов уншаба Культурын министерствын, Буряадай Уран зохёолшодой холбооной «Буряад үнэн», «Правда Бурятии» газетэнүүдэй редакцинуудай, СССР-эй Наукануудай академиин Сибиринн отделениин Буряадай филиалай, багшанарай дээдэ һургуулиин болон бусадай амаршалгын айрсууд барюулагдаба.

Һүүлээрнь оперо, баледэй артистнууд концерт харуулаа.

МАНАЙ КОРР.

ХҮТЭЛБЭРИЛЭГШЫН НЭРЭ ХҮНДЭ

ХЭЛЭҺЭН ҮГЭДӨӨ ЭЗЭН БАЙХА

Юрэнхыдөө, хүтэлбэрилэгшын шанар шэнжэ тухай хөөрэлдөөн тон шухала удха шанартай асуудал гэжэ тоолоноб. Тиимэһээ «Буряад үнэн» газетын хуудаһанууд дээрэ «Хүтэлбэрилэгшын нэрэ хүндэ» гэһэн ниитэ гаршаг доро толилогдоһон статьянуудые уншадагби. Мухар-Шэбэрэй аймагай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Ц. О. Цыбиковэй, Улаан-Үдын аймагай Гильбэрын сомоной Соведэй түрүүлэгшэ Г. Э. Санжиевай бэшэһэн статьянуудые ехэтэ һонирхон уншааб. Хүтэлбэрилэгшэ хадаа үйлэдбэриин асуудалнуудые һайнаар мэдэдэг байха ёһотой гэжэ эдэ статьянууд дотор тон зүбөөр заагдана. Энэмнай хүтэлбэрилэгшэ бүхэнэй эгээн түрүүшын шухала шанар шэнжэ гэхэ гү, али хүтэлбэрилэгшын урда табигдадаг эрилтэ гээшэ. Гэбэшье, хүтэлбэрилэгшын нэрэ хүндые дээрэ үргэжэ ябахын тула энэ дурдагдаһан нэгэ эрилтэмнай бага гэжэ сэхэ хэлэе. Хүтэлбэрилэгшэ хүн сугтаа ажалладаг хүнүүдтэйгээ үдэр бүри хөөрэлдэжэ, зүбшэлсэжэ, элдэб орёо асуудалнуудаар шиидхэбэри абадаг байна ха юм. Ушар тиимэһээ коллективэйнгээ һайн һайхан үүсхэлые, һайшаалтай дурадхалнуудые саг дарыдань дэмжэхэ, хүнтэй хөөрэлдэхэдөө бүдүүлиг зан гаргангүйгөөр, аали намдууханаар, ойлгоогүй асуудалыень тайлбарилжа үгэхэ, ажалайнгаа бүтэхэгүйдэнь сухалдаад, нюдаргаяа урдаа бараад, стол ёборхоһоо нааша болонхой хүнэй орожо ерэхэдэ, бэеэ барижа шадаха гэхэ мэтэ олон эрилтэ хүтэлбэрилэгшын урда табигдадаг байна бшуу.

Энэ талаар абажа харахада, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшын орлогшо Б. Г. Монтоев ёһотойл хүтэлбэрилэгшэ гэжэ хэлэхэ байнаб. Олохон жэлдэ би тэрээнтэй зэргэлжэ ажаллахадаа, һайн һайхан жэшээень халан абаха гэжэ оролдодогби. Буда Гатапович Монтоев колхозой түрүүлэгшын орлогшоор арба гаран жэл соо ажаллана. Энэ хугасаа соо колхоз соогуур яһала ябагдаһан байха. Теэд нэгэшье хүнэй «Буда Гатапович хараба шэрээбэ гэхэ гү, али бүдүүлигээр намтай хөөрэлдэбэ» гэжэ хэлэхыень дуулаагүйб. Харин «Буда Гатапович зүбөөр лэ хэлээ. Хэлэһэн үгэдөө хүрэхэл хүн даа» гэжэ колхозниигууд магтадаг юм. Юундэб гэхэдэ, колхозой түрүүлэгшын орлогшо хэниешье хооһон үгөөрөө найдуулдаггүй, энэ тэрэ юумэ үгэхэб, шиидхэхэбди гэһэншүүгээр шашадаг заншалгүй ха юм. Хэлэһэн үгэдөө эзэн байха гээшэ хүтэлбэрилэгшын нэгэл һайн шанар шэнжэ мүн. Энэнь Б. Г. Монтоевой ехэл һайн талань гэжэ тоологшоб. Гэхэтэй хамта хүтэлбэрилэгшэ хүн аад, хододоо «үгы, үгы, аргамнай үгы» гэжэ хэлэдэг хүн байгаа ёһотой гэжэ һанахагүй бэзэт гэжэ найданаб. Шухала асуудалай, хойшолуулашагүй хэрэгэй гарахадань, шангахан лэ заабари, даабари үгэдэг. Энэ талаар гурба-дүрбэн жэлэй саада тээ болоһон нэгэ ушар дурдаха хүсэлэнтэйб. Колхозой холын отаранuудай нэгэндэ хүрэжэ ерээ һэмди. Ахалагша хонишон С. А. Бадмаева ажал хүдэлмэри, ажаһуудал тухайгаа хөөрэхэдөө, «энэ хуушан гэрыемнай зундаа заһабарилха ёһотой аад, мүнөө орой намар болотор юуншье хэгдээгүй байна» гэжэ хэлэһэн бэлэй. Б. Г. Монтоев олон юумэ хэлэншьегүй гаража ошоод, барилгын бригадирай гэмээр унжагайрһан энэ заһабарилгын хүдэлмэри дүүргэхыень үглөөдэрынь лэ барилгашадые эльгээгээ һэн. Ингэжэ колхозой эгээл шухала һалбари—хонин ажалда ябадаг хүнүүдтэ анхарал оролдолго гаргаһанайнь түлөө, ямаршье хонишон баяр баясхалангаа зосоогоо абаад, улам оролдожо ажаллаха болоно аабза. Хүнтэй зохидхоноор хөөрэлдэхэ, хүнэй хэлэһэн үгые шагнажа шадаха, һайн дурадхалнуудыень саг дарыдань дэмжэхэ гэхэ мэтэ зүйлнүүд хүтэлбэрилэгшэ бүхэндэ, тодорхойлбол, Б. Г. Монтоевто булта бии. Тиимэл хадаа Б. Г. Монтоев хүн зоной дунда хүндэтэй, хүтэлбэрилэгшын нэрэ хүндые дээрэ үргэжэ ябана бшуу.

Үшөө нэгэ жэшээ дурдая. Тус колхозой үүлтэртэ үнеэдэй фермын бригадир С. Ц. Бубеевые нютаг нугадань мэдэхэгүй хүн үгыл байха. Коммунист С. Ц. Бубеев колхозой парткомой болон правлениин эльгээһэн лэ газарта ажаллахадаа, ажалдаа амжалта туйлажа шададаг. Хони үсхэбэрилдэг хоёрдохи, гурбадахи фермэнүүдэй бригадираар үни удаан ажаллаһан юм. Мүнөө гурбадахи жэлээ үүлтэртэ малай фермые ударидана. Олонхи ушарта бирагүйшэг болоһон бригада гү, али фермые колхоз С. Ц. Бубеевтэ даалгадаг заншалтай. Үүлтэртэ фермын байдалынь шэнэ бригадирай ерэхэһээ урда бирагүйшэг һэн: һү гүрэндэ тушааха түсэб дүүргэгдэдэггүй, малай үүлтэр һайжаруулха хүдэлмэри муугаар эмхидхэгдэһэн байгаа. Мүнөө тус фермэ гүрэндэ һү тушааха түсэбөө жэл бүри үлүүлэн дүүргэдэг болоо. Жэшээлхэдэ, байгша оной хахад жэлэй дүнгүүдээр тус фермын коллективтэ колхозой правлениин, парткомой дамжуулгын Улаан туг барюулагдаа һэн.

Ямаршье амжалта өөрөө ерэдэггүй. Хүтэлбэрилэгшын оролдолго, тэрэнэй хабаадалга тон ехэ байдаг. Бригадир Санжибо Цыренович Бубеев ямаршье хүнтэй үгэеэ ойлголсожо ядадаггүй хүн юм. Фермэ дээрээ бар хүсөөр хэгдэдэг хүдэлмэриие оньһожоруулха тухай асуудал колхозой хамтын суглаан дээрэ оло дахин табиһан байна. Энэ асуудалынь эсэсэй эсэстэ шиидхэгдэжэ, малай шэнэ байра бодхоогдожо эхилээ. Тэрэ байра соохи бүхы ажалынь оньһон техникын хүсөөр хэгдэдэг болохо. Иимэ хүтэлбэрилэгшэд хамтын ажалай аша туһые хараадаа абахын хажуугаар хүн зоной байдалые һайжаруулха тухай гол һаналаа табидаг байна. Материальна болон моральна урмашуулгын хэмжээнүүд энэ фермэдэ үргэнөөр бэелүүлэгдэдэг юм.

Колхозоймнай үйлэдбэридэ үшөөшье тад ондоо жэшээнүүд байжа болохо. Һүүлэй 4—5 жэл соо залуу коммунист В. Д. Будаев бригадираар нэгэ фермэдэ ажаллаа һэн. Тэрэ нүхэрнай ажалай журам эбдэдэггүй, хүнтэй һайнаар хөөрэлдэжэшье шададаг гэжэ һанагдаһан байгаа. Зүгөөр коммунист В. Д. Будаев нэгэ горитой дутагдалтай хүн байшоо: «үгэхэб», «туһалхаб», «асаруулхаб» гэхэ мэтэшэлэн үгэнүүдээр зоноо найдуулаад, үнэн дээрээ хэлэһэн үгэдөө хүрэдэггүй һэн. Тиимэһээ хүн зоной дунда бригадирайнгаа иимэ ябадалаар дурагүйдэхэ, гомдохо ушарнууд олошороо һэн. Эдэ бүгэдые хараадаа абажа, колхозой партком болон правлени зохихо хэмжээ абаха болоо бэлэй.

Хүтэлбэрилэгшэ хадаа хэлэһэн үгэдөө эзэн байха, хооһон үгэнүүдээр хүнүүдые найдуулха ёһогүй гэжэ үшөө дахин хэлэхэ байнаб. Энэнь тон шухала шанар шэнжэ гээд онсолон тэмдэглэхэ хүсэлэнтэйб.

П. ЛАМАТХАНОВ,
Баргажанай аймагай Баянголой сомоной Соведэй түрүүлэгшэ.

ТАБАН ЖЭЛЭЙ ТҮРҮҮШҮҮЛ

Улаан-Үдын нарин сэмбын фабрикын механическа цехэй 12 слесарьнүүдэй дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ Владимир Федоренко түрүү һуури эзэлжэ ябана. Коммунис ажалай ударник, залуу слесарь халаанайнгаа нормо ходо үлүүлнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: слесарь Владимир Федоренко станогой дэргэдэ.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

Ленинэй орденто ЛВРЗ. Шэрэм шудхалгын коммунис ажалай цехэй хүдэлмэришэд болон алба хаагшад һара бүриингөө даабари ходол үлүүлэн дүүргэжэ байдаг. Энэ цехэй хэбшэдэй бригадир, комсомол хүбүүн А. Шаргаевай хүтэлбэрилдэг бригадын хүдэлмэришэд Агуу Октябриин һайндэрые угтуулан дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ түрүү зэргэдэ ябана. Бригада үдэрэйнгөө даабари 130—135 процент дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: А. Шаргаев.

А. МАНТАЕВАЙ фото.

ҺУРГАГШАД

ШУДХАЛАА, детальнууд үглөөнэй наранай элшэдэ яларалдана. Станогой дэргэдэ зогсоһон наһажаал нэгэ хүдэлмэришэн яарангүйгөөр, ехэ анхаралтайгаар тэдэниие тошылдоно. Хаража байхада ехэ һонин. Яраашьегүй һаа, бушуу түргэнөөр ажаллана. Детальнууд хойно хойноһоо мүлигдөөд гаргагдажал байна. Ёһотойл дүй дүршэлтэй, ажалаа һайн мэдэхэ болоһон хүдэлмэришэн гэжэ ойлтохоор.

Сагаан толгойтой энэ хүнэй толгойгоо үргэхэдэнь нюдэндэнь залуу ошон яларад гэһэндэл болоно. Уужам сэдьхэлтэй, һайн һанаатай хүнэй хараса иимэ байдаг.

Танилсабабди, хөөрэлдэбэбди. Цыренжап Очирович Цыбенов заводой байгуулагдаһан сагһаа хойшо эндэ ажаллана. Яруунын аймагай холын нэгэ тосхондо түрэһэн энэ нүхэр заводто ерэхэдээ, хүдэлмэришэнэй мэргэжэлтэй болоһон байгаа. Баригдажа эхилһэн Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадта комсомолой путёвкоор ошоһон байгаа. Комбинадай шахтануудые барилсажа, хэдэн жэлэй хугасаада тэндэ ажаллаһан юм. Һүүлээрнь авиазаводто ерээ. Тэрэ тэһэнһээнь хойшо 33 жэл үнгэршоо.

Цыренжап Очирович заводой үнинэй, дүй дүршэлтэй хүдэлмэришэдэй нэгэн. Абаһаар лэ мэргэжэл шадабаритай болоо бэшэ, хэдэн жэлэйнь оролдолго, хүсэл бодолынь бэелүүлэгдэжэ, өөрынгөө хэрэгэй ёһотойл мастер гэжэ тоологдодог болоо. Тэрэ үедэ сугтаа хүдэлжэ эхилһэн С. С. Беляев, Е. С. Каменев болон бусад ород нүхэдтэйгөө хүдэлмэришэнэй мэргэжэл шудалһан юм. Мүнөө тэрэнэй гарта ороһон шудхалаа хэрэгтэй соогоо тошылдон тааруулагдадаг, бэлэн деталь болгогдодог.

— Миин шудхалаа абаад лэ, болбосоруулхада һонин байдаг. Гарһаашни бэлэн деталь гарана ха юм. Олон жэлдэ ажаллабашье, һонёо бууреагүйб, — гэжэ Цыренжап Очирович хөөрэнэ.

Тэрэнэй ажалладаг станогой дэргэдэ залуу хүдэлмэришэниие ходо харахат. Олон жэлэйнгээ дүй дүршэл, металл тошылдон тааруулха оньһые залуушуулда ехэ дуратайгаар тэрэ дамжуулан үгэдэг.

— Дүй дүршэлдөө хэды хүниие һургаһаарни һонирхоно гүт? Тоогоошье алданхай, бэзэб. Олон лэ байха. Дайнай жэлнүүдтэ нилээн олон хүбүүдые мэргэжэлдээ һургаа һэм. Минии түрүүшын һурагша Дабаев фронтдо мордожо, наһа бараа һэн, — гэжэ тэрэ харюусана.

Нүхэр Цыбеновһээ слесариин мэргэжэлдэ һураһан Дмитрий Мандреев олон жэлэй туршада тэрээнтэй зэргэлээд ажаллаа. Мүнөө хүршэ цехтэ хүдэлнэ, өөрөө залуушуулда дүй дүршэлөө дамжуулан үгэнэ. Слесарьно-гагнууриин цехэй хүдэлмэришэн Александр Разуваев олон жэлэй туршада заводто ажаллана. Ондоо мэргэжэлтэй байбашье, слесариин онол арга Цыренжап Очировичһаа халан абалсадаг.

Заводой хэдэн цехтэ нүхэр Цыбенов ажаллаа. Хаанашье хүдэлхэдөө дүй дүршэлөө залуушуулда дамжуулан үгэдэг. Олон жэлэй туршада механическа цехтэ ажаллана. Цехээ, сугтаа хүдэлдэг нүхэдөө түрэл гэр, дүтын хаһинар гэжэ тэрэ тоолоно. Цыренжап Очирович өөрынгөө хүбүүдые цехтэ ажаллахаар асараа, мэргэжэлдээ һургаа. Нэгэ хүбүүниинь мүнөө сэрэгэй албанда. Нүгөөдэ Вячеславынь эсэгэтэеэ сугтаа ажалладаг.

***

ИВАН Яковлевич Бояковые нэгэ газарта олохонь бэрхэтэй юм.

— Цех соогуураа. Ажалынь тиимэ ха юм, — гэжэ залуу хүдэлмэришэн харюусаа һэн.

Энэ хүдэлмэришэн эгээл харюусалгатай даабаритай гэжэ хэлээ һаа, үлүү юумэн үгы. Эртээнһээ зохёогдоһон программын ёһоор хүдэлдэг станогууд заводой шэнэ түхеэрэлгэ болоно. Тэдэнэй нюуса үшөө хүсэд шэнжэлэгдээгүй, тиимэһээ тэдэнэр бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглагданагүй. Эдэ станогуудые Иван Яковлевич тодхоно.

Тэрэ олон жэлдэ слесарь-хабсаргагшаар ажаллаа. Фрезеровщигой, токариин, үрэмдэгшын мэргэжэл шудаланхай. Хэрэгтэйл болоходо, али нэгэ мэргэжэлээрээ ажалладаг. Эртээнһээ зохёогдоһон программын ёһоор хүдэлдэг станогууд орёо оньһон юм. Тэдэниие ашаглахын тула программа зохёохоһоо гадна, нэн түрүүн тодхохо хэрэгтэй. Иван Яковлевич энэ мэргэжэл мүн лэ һайнаар шудалаа.

Олон жэлэй туршада заводто ажаллаха зуураа олон хүдэлмэришэдые хүмүүжүүлһэн байха. Өөрөө хэдэн мэргэжэлтэй байһан туладаа ажалай «нюуса» залуушуулда нээжэ үгэнэ ха юм.

— Иван Яковлевичай һургаһан залуушуулһаа бүхэли полк эмхидхэжэ болохо, — гэжэ цехэй кадрнуудай талаар инженер И. И. Шурыгин энеэбхилнэ.

Эдэ хүдэлмэришэдэй олонхинь цехтэ ажаллана. Технолог В. Замашкин түрүүшээр фрезеровщигой ажал шудалаа һэн. Хожомынь мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлжэ, технолог болоо. Хүдэлмэришэд Г. И. Елизов, В. Д. Мисюркеев мүн лэ нүхэр Бояковһоо жэшээ абан, хэдэн мэргэжэлтэй болонхой. Иван Яковлевичай һурагша Семён Толстихин «городой эрхим фрезеровщик» гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй.

Би цехэй олон хүдэлмэришэдтэй хөөрэлдэжэ, нүхэр Бояков тухай асуугааб. Хүн бүхэн тэрээн тухай һайн һайхан үгэнүүдые хэлээ.

— Ямаршье сүлөөгүй сагтань хандаа хадаш, туһаламжа хүргэдэг, арсадаггүй юм, — гэжэ Александр Сангитов хөөрэнэ. Энэ нүхэр үйлэдбэриин һуралсалай инструктор юм. Тусхай программаар хүдэлдэг станогуудые Иван Яковлевичай хүтэлбэри доро шудалаад, энэ ажалда хүдэлмэришэдые һургадаг болоо. Нүхэр Бояковой һургаһан олон хүдэлмэришэд заводой ондоо цех, таһагуудта ажаллана. Тэдэнэй нэгэн Тамара Власова дүй дүршэлтэй хүдэлмэришэн болоод, цехэй нэгэ харюусалгатай даабари дүүргэдэг.

Ямаршье дүршэлгүй, станогой дэргэдэ али захаһаань зогсохые мэдэхэгүй зарим залуушуул ажалда абтадаг. Тэдэндэ цехэй эрилтэ, хүдэлмэришэнэй уялга тухай
ажалай түрүүшын ал
хэдэнь туһалха хэр
Иимэ туһаламжа
Иван Яковлевич хүн
анхаралтайгаар, һайн
дадаг, хэхэ ажал тухай
дорхойгоор хөөрэжэ

— Жэжэ, божо тоо
рахаар юумэн ажал
гүй. Ямаршье ажал
нарин нягта, анхарал
ха хэрэгтэй, — гэжэ
шуулые тэрэ һургаа

Заводто ашаглагда
һэн шэнэ станогууд
гоомжотой һайнаар хү
хэрэгтэй юм. Нэгэ д
но хойноһоо хэдэн
дүүргэгдэдэг. Нарин
лаагүй һаа, детали
һон болгохонь бэлэн
Иимэ станогууд дүй
тэй, нарин нягтаар аж
хүдэлмэришэдтэ даа
Тэдэнэй олонхинь нүхэр
ковой һурагшад тү
байха юм.

***

АВИАЗАВОДОЙ үн
дэлмэришэд Ц. О.
нов И. Я. Бояков хоё
дүй дүршэлөө залуу
ехэ дуратайгаар дам
үгэнэ. Хэдэн жэлэй үн
эдэ залуушуул мүн
хүдэлмэришэд, мэргэ
болохо. Тэд ажалай
шын алхамдань туһ
хүргэһэн ахамад нүхэд
рагшадынь мартахагүй
нэр мэтэ дүй дүршэл
лоод, тэрэнээ улам с
дамжуулжа байха ха
ренжап Очирович, Иван
левич бусад хүдэлмэ
үнэн сэхэ ажалай ёһо
шээ харуулна.

А. БЕЛОУСО
заводой олон тир
газетын хүдэлмэриш

ТАРГАН МЯХАН— МАЛШАДАЙ ГАРТА

Санагын совхозой гүрэндэ тушааһан бүхы малайнь 97 процент тарган сэгнэлтэтэйгээр абтаа. Бүхы малайнь толгой бүриин шэгнүүр дунда зэргээр 332 килограмм байгаа. Совхоз гүрэндэ ехэ шэгнүүртэй, тарган мал тушааһанайнгаа түлөө 30.000 түхэриг нэмэлтэ олзо оруулба.

Зунай дулаан сагта холын бэлшээри зүбөөр хэрэглэжэ адууһа малаа һайнаар тарагалуулха асуудалда Санагын совхозой малшад, мэргэжэлтэд аргагүй ехэ анхарал хандуулдаг болонхой. Энэньшье бултанда ойлгосотой. Ушарынь юуб гэхэдэ, манай нютагай эрхэ байдалда орооһо тараан огто ургадаггүй, тэжээлэй ургамалшье һанаһанда хүрэмэ ургаса үгэдэггүй байна. Сабшалангай, бэлшээринин зарим газарнуудай ногооной шанар тон муу юм. Тиимэл хадань малшад зунай сагта малаа һайнаар тарагалуулжа, хямда сэнтэй мяха ехээр абахын тула оролдодог болоһон байна бшуу.

Бүри май һарын түрүүшын үдэрнүүдтэ совхозой мал адуулагшадай суглаан болоо һэн. Тэндэ зунай бэлшээриин үедэ малшадай хэхэ, бүтээхэ хүдэлмэри тухай ехэ хөөрэлдөөн боложо, суглаанда хабаадагшад социалис уялга баталан абаад, аймагай бүхы малшадые мүрысөөндэ урпһан юм.

«Зунай бэлшээриин зуун үдэрэй туршада үхэр бүхэнэй шэгнүүрые сүүдхэдэ 900 граммһаа бага бэшээр нэмээхэ» гэжэ мал адуулагшадай социалис уялга соо бэшэгдэһэн байгаа. Санагын малшадай энэ уряа-бэшэгые аймагай бүхы колхоз, совхозуудай малшад зүбшэн хэлсээд, бултадаа нэгэн һаналтайгаар дэмжэһэн юм. Тиигэжэ мал адуулагшадай дунда социалис мүрысөөн шэнэ эршэтэйгээр дэлгэрээ бэлэй.

Аймаг дотороо үүсхэл гаргаһан Санагын малшад хэлэһэн үгэдөө хүрэмөөр ажаллаа гэжэ хэлэхэ дүүрэн эрхэтэйбди. Ажахын малшадай дунда дэлгэрһэн мүрысөөнэй дүнгүүд һаяхан согсологдоһон байна. Эдэ дүнгүүдынь бултаниие баясуулна.

Эндэхи холын бэлшээридэ хамтадаа 2.809 толгой эбэртэ бодо мал гаргагдаһан байгаа. Тэдэнэй 1.037-ниинь һарлагууд һэн. Зунай бэлшээрин 100 үдэрэй туршада үхэр бүхэнэй шэгнүүр сүүдхэдэ дунда зэргээр 911 граммаар, тэрэ тоодо һарлагай бүхэнэй шэгнүүр 700 граммаар нэмээгдэһэн байна. Үнэхөөрөө бултанай баясамаар дүнгүүд гээшэ ааб даа!

Эбэртэ бодо мал адуулагшадай дундаһаа дүршэлтэй малшад Владимир Тарбаев, Антонида Бандеева гэгшэд онсо шалгараа.

Владимир Тарбаев наһаараа залуушье һаа, ниитын адууһа мал харууһалха талаар баян дүй дүршэлтэй болоһон хүн. Энэ нүхэр үнгэрөөшэ зундаа 166 толгой хашараг Зэдэ голой эхиндэ харууһалжа гараа. Энэмнай тунга ногоотой эгээл һайн бэлшээринүүдэй нэгэн юм. Газараа табан хургандаа адли мэдэдэг һэн тулада тэрэнээ зүбөөр хэрэглэхын түлөө ехэ оролдолго гаргадаг. Бэлшээриингээ газарые хирэ хирэ болоод һэлгэжэ, зунай үедэ үхэрнүүдээ үдэр, һүнигүй тэгшэ адуулдаг байһан. Тиихэдээ хаһа сагтань уһалха, хэды хоноод лэ тэжээлэй дабһа эдюулжэ байха. Зунай аяма халуун үдэрнүүдтэ хашарагуудаа һүүдэртэй газарта, Һарьдагта гаргажа бэлшээдэг заншалтай.

Эдэ бүгэдын ашаар Владимир Тарбаев харууһалдаг 166 хашарагайнгаа толгой бүриин шэгнүүрые сүүдхэдэ 1.250 граммаар нэмээгээ гэхэ гү, али зунай бэлшээриин зуун үдэрэй туршада хамтадаа 207 центнер нэмэлтэ мяха абаһан байна. Тиигэжэ совхозой мал адуулагшадай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ эрхим дүнгүүдые туйлаба гээшэ.

Антонида Бандеева бэрхэ малшадай тоодо ороһоор үнинэй юм. Энэ нүхэр үнгэрһэн зундаа 169 эрэ хашараг Ехэ-Зэдэ гэжэ баһал һайн бэлшээритэй газарта харууһалжа гараһан байна. Нүхэр Бандеева зунай бэлшээриин үедэ хашараг бүхэнэй шэгнүүрые сүүдхэдэ дунда зэргээр 1.140 граммаар нэмээгээ. Тиигэжэ хамта дээрээ 192 центнер нэмэлтэ мяха абаһан болоно. Нэгэдэхи классай мастер гэһэн нэрэ солотой энэ малшан зунай бэлшээриин дүнгүүдээр хоёрдохи һуури эзэлбэ гээшэ.

Мал адуулагшад Цырен-Даша Данжалова, Бадма-Ханда Дашеева, Даша-Нима Шагжиева гэгшэд үнгэрөөшэ зундаа баһал һайн үрэ дүнгүүдтэйгээр ажаллажа гараба. Тэдэнэрэй харууһалдаг үхэр бүхэнэй шэгнүүр энэ зундаа дунда зэргээр 950—900 граммаар нэмээгдээ.

Һарлагуудые харууһалдаг малшадай ажал хүдэлмэри тушаа онсолон тогтомоор гээшэ ха. Ушарынь юуб гэбэл, эдэмнай эбэртэ бодо малһаа бага зэргэ илгаатай юм. Бэеэр баганууд аад, эбэртэ малһаа удаанаар түлжэдэг, балай ехэ шэгнүүртэйшье болохогүй.

Лубсан Гундуев дүршэл ехэтэй малшадай нэгэн юм. Тиимэл хадань тэрээндэ нэгэ гүүртэ һарлагууд даалгагдаһан байгаа. Гүүртэдэнь хамтадаа 155 һарлаг харууһалагдаа. Үнгэрһэн зундаа энэ нүхэр Ара-Хангайн адагта зуһаба. Бусад бэлшээринүүдтэй жэшэбэл энэмнай ногоогоор муушаг, тиихэдэ ногоониинь шанар муутай юм. Тиимэһээ малшанай шадабари хэрэгтэй болоно бшуу. Эдэ бүгэдые һайса мэдэхэ болоһон нүхэр Гундуев ажалаа ёһотой һайнаар эмхидхэжэ шадаа.

Үнгэрөөшэ зундаа Лубсан Гундуевай харууһалһан һарлагуудай толгой бүриин шэгнүүр сүүдхэ соо дунда зэргээр 902 граммаар нэмэһэн байна. Тиигэжэ хамтадаа 139 центнер нэмэлтэ мяхан абтаһан болоно бшуу. Шарлу Самбуева энэ зунай үедэ һургуулиин һурагша Вася хүбүүтэйгээ һарлагуудые харууһалжа, толгой бүриинь шэгнүүрые үдэртөө 777 граммаар нэмээбэ. Энэ нүхэр социалис мүрысөөндэ хоёрдохи һуури эзэлээ.

Мал адуулагшадай урагшатай һайнаар хүдэлһэнэй аша туһаар Санагын совхоз аймаг доторoo бултанһаа түрүүлэн гүрэндэ мяха тушааха юһэ һарынгаа түсэб болзорһоонь урид дүүргэһэн байна. Жэлэй гурбан квартал соо 2.960 центнер мяха тушааха түсэбтэй һаа, энэ совхоз 3.122 центнер тарган мяха, Закаменск хотын мяханай комбинадта оруулһан байха юм.

Сентябрь һара соо энэ совхозһоо бүхыдөө 649 толгой үхэр тушаагдаа. Тэдэнэй 97 процентнь тарган сэгнэлтэтэйгээр абтаһан байна. Туранхай үхэр нэгэншье байгаагүй. Бүхы малайнь толгой бүриин шэгнүүр дунда зэргээр 332 килограмм байгаа. Тиихэдэ тушаагдаһан малайнь хахадынь шахуу һарлагууд һэн. Үнгэрһэн юһэн һара соо ехэ шэгнүүртэй тарган мал гүрэндэ тушааһанайнгаа түлөө совхоз 30.000 түхэриг нэмэлтэ олзо оруулһан байха юм.

Совхозой бэрхэ малшадай ажалай зарим дүнгүүд иимэл даа. Мүнөө ажахын бүхы малшад үбэлжэлгэдөө һайнаар бэлдэхын тула бүхы шадалаараа оролдон ажаллажа байнхай.

С. САНЖИТОВ,
Санагын сомсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ, хүдөө бэшэгшэдэй постын түрүүлэгшэ.
Захааминай аймаг.

Зураг дээрэ: совхозой бэрхэ малшадай нэгэн Б-Х. Дашеева.

Д. БАЛДАНОВАЙ фото.

Совет оро ДОТОРНА

ГАНДАДАГ ТАЛЫЕ ВОЛГО УНДАЛУУЛХА

КУЙБЫШЕВ. (ТАСС). Куйбышевска уһажуулга-уһалууриин каналай барилгашад СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ абаһан социалис уялгануудаа дүүргээ. Эдэнэр шэнэ мүрэнэй урдаха 25 километр һаба малтаад байна.

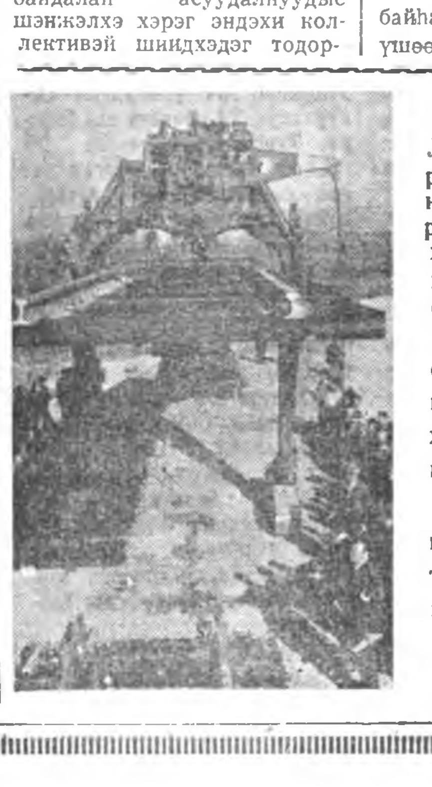
Энэнь Поволжидохи эгээл томо түхеэрэлгэнүүдэй нэгэн болохо юм. Областиин урда районууд соогуур 300 километр зайда иимэ канал татагдахань. Тэдэнэй ашаар орооһо таряа, овощ ургуулха, һү ба мяха абаха шэнэ ажахынууд эмхидхэгдэхэ.

АЖАБАЙДАЛТАЙ ХОЛБООТОЙГООР

МИНСК. (ТАСС). Барановичай бумаажан бүдэй комбинадтахи һургуулинуудай нэгэнэй дүй дүршэл хэрэглэхыень Белоруссиин коммунис ажалай һургуулинуудай ниитын совет профсоюзай комитедүүдтэ һанамжалан дурадхаба. Иимэ һургуули дүрбэн жэлэй саада тээ ээрэлгын нэгэдэхи үйлэдбэриин дэргэдэ эмхидхэгдэһэн юм. Тэрэниие ахалагша мастер Г. Д. Новиков хүтэлбэрилдэг.

Ниитын, политическэ ажабайдалай асуудалнуудые шэнжэлхэ хэрэг эндэхи коллективэй шиидхэдэг тодорхой зорилгонуудтайнь нягта холбоотой байдаг. Жэшээлхэдэ, өөрынгөө табан жэлэй даабариие болзорһоонь урид дүүргэхын тулада хүдэлмэрилэгшэ бүхэн ямар нөөсэ арга боломжо хэрэглэжэ шадахаб гэһэн асуудалые ээлжээтэ хэшээл дээрээ зүбшэлһэн байна. Бүтээгдэн гараһан продукциин шанар тухай асуудал хожомынь мүн лэ тодорхойгоор зүбшэгдөө. Иимэ хөөрэлдөөнүүд станогуудай дэргэдэ боложол байдаг. Конкурсоор илагшадай дүй дүршэлтэй коммунис ажалай һургуулиин хид хүдэлмэрилдэг газартаа танилсана. Эдэниие һургаалитайгаар хүмүүжүүлхэ, соёл болбосоролыень дээшэлүүлхэ хэрэгтэ коммунис ажалай һургуули ехээр нүлөөлнэ. Тэндэ һурагшад граждан, Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнуудта хабаадагшадтай, литература, искусствын ажал ябуулагшадтай уулзадаг, городой арадай театрай табиһан зүжэгүүд ба концертнүүдые хамтааран харадаг юм.

Коммунис ажалай һургуулинууд республика доторнай жэл бүри олошорно. Үнгэрһэн һуралсалай жэлдэ 5723 байһан аад, харин мүнөө үшөө 1500 нэмэхэ.

АМАРАЙ ОБЛАСТЬ. **Хойто Амарай хадата районуудые Транссибириин магистральтай холбохо түмэр харгы татагдажа эхилбэ. Барилгашад СССР-эй 50 жэлэй ой болотор түрүүшын 20 километр харгы табихаар уялга абаһан байна.**

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: шэнэ түмэр харгын түрүүшын километрнүүд.

ТАСС-ай фотохронико.

АХА, ДҮҮ АРА ИСКУССТВЫН

БАКУ. (ТАСС).
лан үнгэтэй янза
тугууд Бакудахи
олон үнгын набша
нуудтай ниилэн
РСФСР-эй зураг
даг, урлан гоёод
вын выставкэнүүд
соо тугуудай намн
жуугаар. Россин
раашадай искусств
дээдэ граждан
жээр нэбтэрһэн
һайхан бүтээлнүү
соёлой ажабайда
лэн толоруулна.

РСФСР-эй Урал
дай холбооной
түрүүлэгшэ Г.
СССР-эй арадай
рааша М. А
РСФСР-эй габьяа
зурааша П. Оссовс
бусад Азербайджа
зураашадта айлша
нэр СССР-эй арад
зурааша М. Абд
республикын габь
зураашад Р. Бабае
кулиев, Азербайдж
дай уран зурааша
сэй болон бусад
скойнуудта оро
Бакугай урашуу
байгуулагдаһаар 5
ойдо зорюулһан шэ
бүтээлнүүдтэеэ
танилсуулаа, хүдэ
гөө түсэбүүд тухай
үгөө.

ҮНДЭР УРГАСА

КИЕВ. (ТАСС).
областиин хартааба
нууд дээрэһээ
комбайнууд бусан
хи ажахынууд гек
һөө 150—200 цен
таабха хуряажа аб

Бородянска рай
ряашад гектар бү
центнер хартааба
жа абаа. Нютагай
эрхим сортын харт
гадна, ороной бү
нуудһаа асарагдаһан
хүрэнгэ эндэ
байна. Жэшээлхэдэ
һоо асарагдаһан
Белоруссиин «Темп»
мэтэ сортнуудые
«Заря» колхоздо гек
хэнэй 200 гаран. Иим
хайн звенодо 250
хүрэтэр ургаса абта

ХҮДӨӨДЭ ЯМАР БАРИЛГА ХЭГДЭХЭБ?

«ХҮДӨӨ АЖАХЫН ҮЙЛЭДБЭРИИН КОМПЛЕКСҮДЫЕ, ГЭР БАЙРА, ЭЛДЭБ БАРИЛГАНУУДЫЕ ...ХЭ ПРОЕКТ ТАБИХАДАА ЭРДЭМ НАУКЫН, ТЕХ...Н ТУЙЛАЛТА ХЭРЭГЛЭН, ШАНАРЫЕНЬ ҺАЙ...РУУЛХЫН ТУЛА БҮХЫ ШУХАЛА ХЭМЖЭЭ ...ХА...»

«Хүдөө ажахын барилганиудые бодхооxo, тэдэнэй проект табилгые һайжаруулха ба хүдөөдэхи барилгын организацинуудай үйлэдбэриин баазануудые бэхижүүлхэ тухай» (КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолһоо).

МОДОН БАРИЛГА ХОЙШОО ГАРАХА. ЗООМОЛ БАХАНА ДЭЭРЭ ГЭР БОДХООГ...ХО. ☆ ХҮНҮҮДЭЙ ӨӨҺЭДЫНЬ ДУРААР ...ЙРА ТҮСЭБЛЭГДЭХЭ.

—Танда нэгэ юрэ бусын ...харуулхам гү?—гээд ...дэ ажалшадай гэр бай...барилга хэхэ, хүдөө нюта...ые болбосон түхэлтэй бол... түсэб-проект зохёохо ...но-шэнжэлэлгын түбэй ...тудай мастерскойн глав-конструктор Ю. Б. Дубо...наһаа асууба. Зүбшэн... толгойгоо дохиходомни, ...нигэжэ үгэеэ үргэлжэ...: —Хүн зоной һууха ...н ниитын эмхинүүдэй гэр ...нуудые бариха хэдэн он... проект манда бии. Эдэ... һая зохёожо дүүргээбди. ...роектээр мүнөө сагай ...дэ гүйсэд таараха бол... түхэлтэй тосхонуудые ...ха болохо юм,—гэбэ.

...н томо македэй хажууда ...бэди. Үргэн үйлсэтэй нэ... хоёр дабхар гэрнүүдтэй ...тосхон урдамнай харагда... Гэр бүхэн шаллагдаһан гоё ...асатай, олон дабхар лоджитой. Ханань хүнгэхэн холбомол бетон блогуудаар хэгдэнхэй. Элдэб янзын үнгэтэйгөөр шардагдаһан цемент, мрамор гү, али гранидаар хэгдэһэн хушалтатай. Эдэ бүгэдэ хүнэй нюдэндэ урихаар харагдана, сэдьхэл баясуулна. Олонхи гэрнүүдынь зоомол бетон бахананууд дээрэ табигданхай.

— Имэ гэр соо 50 градус хүйтэн, хэдышье хүсэтэй һалхин аймшагтай бэшэ. Долоонайман балл хүсэтэйгөөр газарайшье хүдэлөө һаань аюултай бэшэ. Мүнхэдөө сэбдэг хүйтэн байдаг газартай хойто нютагуудта хүнэй һууха гэрнүүд ба ниитын имэ байрануудые бариха проект түрүүшынхеэ зохёогдоо, — гэжэ Ю. Б. Дубовой ойлгуулба.

Энэ табан жэлэй туршада хүдөө нютагуудтахи ажалшадай гэр байрын барилгада бүхыдөө 19 миллиард түхэриг һомологдонхой. Гансахан гүрэнэй мүнгэ зөөреэр хүдөө нютагуудта хамта 66 миллион дүрбэлжэн метр байрын гэрнүүд баригдаха байна. Оронойнай хүдөөгэй тосхон, дэрээбэнүүдтэ барилга гансашье ехээр хэгдэхэ бэшэ, тэрэнэй шанар эрид һайжаруулагдаха. Хүдөөдэ гэр байра бариха томо комбинадууд бодхоогдожо, ашагтай һайн барилгын хэрэгсэлнүүдые гаргадаг хүсэ ехэтэй оньһожоруулагдаһан цех, заводууд бии болгогдоод, хүдөөгэй барилгые индустриальна түхэлтэй болгохо, бүхыдэнь холбогдомол конструкци үргэнөөр хэрэглэхэ аргатай болохо юм.

Бүри һая болотор хүдөөдэ барилга гол түлэб модоор хэгдэдэг байгаа. Имагтал ой модо отолжо, гэр байра, клуб, мастерской гэхэ мэтые баридаг һэн. Харин 1975 оной һүүл багта гэр байрын барилгануудай оройдоол табанай нэгэ хубинь лэ модоор хэгдэдэг болохо. Хүдөө нютагуудта барилгада эхэнхидээ хирпиисэ хэрэглэгдэхэ байна. Мүнөө гэрнүүдэй 60 процентнь хирпиисээр хэгдэнэ.

Тиигэбэшье хирпиисэ ходо гол һуури эзэлхэгүй. Табан жэлэй эсэстэ хүдөөдэ хэгдэдэг бүхы барилгын 20 процентнь шудхамал үргэлжэ панель болон холбомол томо бүхэли блогуудаар бодхоогдодог болохо юм.

— Хүдөө нютагуудта индустриальна барилга хүгжөөхын тула гэр байра, ниитын барилгануудые хэхэ 250 ондоо проект зохёогдонхой. Тиимэ проектнүүдээр ороной түбэй урда зүгэй районуудта, Украинада, Прибалтикада шэнэ барилга хэгдэхэ. Манай зохёоһон 47 ондоо проектээр Холын Хойто зүгэй, Сибириин болон Алас-Дурна зүгэй хүдөө нютагуудта барилга хэгдэхэ байна.

Проект зохёоходо гансашье тэндэхи шэрүүн хүйтэн уларилтай газарай эрхэ байдалые хараада абаха бэшэ, мүн хүдөөгэй хүн зоной һуудал байдалай онсо илгаае хараада абалсажа, нилээд олон шухала шэнэ асуудалнуудые шиидхэхэ ушартай болообди. Жэшээнь, гэрнүүд газааһаа ямар түхэлтэй байхаб. Байра, комнато соонь ходо дулаан байха хэрэгтэ гол анхарал хандуулагдаа. Туршалга хэжэ, тооложо үзэхэдэ, хайша хайшаа тэбхэр гэртэ досоохи дулааниинь һайнаар баригдадаг гэжэ тодороо. Гэр бүхэн досоогоо дулаан, бүхэ байхаар, газарай хүдэлхэдэшье ехэ гэмтэхэгүйгөөр баригдаха зэргэтэй, — гэжэ нүхэр Дубовой хөөрэнэ.

— **Мүнхэдөө сэбдэг хүйтэн газарта барилга хэхэ гээшэ бэһаа бэрхэтэй асуудал бэшэ даа? — гээд асуубаб.**

— Бэрхэтэйньшье аргагүй. Тиимэһээл гэрнүүд зоомол бетон бахананууд дээрэ табигдана. Сэбдэг хүйтэн байдаг хүрьһэтэй газар зундаа дээгүүрээ хэзээшье 3,5 метр хүрэтэр гэдэдэг бэлэ даа. Тиигэжэ дээгүүрээ хүдэлжэ байдаг хүрьһэн бии болоно. Тэрээн дээрэ гэрэй һуури табихын аргагүй, эбдэршэхэ ха юм. Тиимэһээ сэбдэг хүрьһэ руу доошонь долоо метр гүнзэгыдэ баханануудые зоогоод, гэрнүүдые газарай нюруунһаа метр хахад үндэртэ бодхоохо ушартай бологдоно. Ондоогоор хэлэбэл, доогуураа ходо үлеэлгэжэ байдаг подполитой гэр дорохи хүрьһэн ехээр гэдэхэгүй бшуу.

—Эдэ гэрнүүдые газааһаань харахада яһала гоё. Бүхэшье байһаниинь ойлгосотой. Теэд досоонь хүнэй һуухада хэр таарамжатай хаб?

— Таарамжатай даа. Досоогоо багтаамжатайгаар, уридшалан түсэблэгдэжэ зохёогдоһон хэдэн ондоо түхэлэй гэрнүүд тосхон бүхэндэ баригдаха юм. Гэр бүлэдөө үсөөхэн хүнтэй айлай һууха хоёр болон дүрбэн дабхар гэрнүүд досоогоо секци болгогдожо таһалагданхай байха. Гэр соогоо олон хүнгэй айлнуудай һууха нэгэ, хоёр дабхар тусхай блогтой гэрнүүд баригдаха.

Амяарайнь баригдаһан хоёр байратай (квартиратай) коттеджэ соо нэгэдэхи дабхартань үүдэ оромсоор уужам комнато, кухни, мүн эндэнь ванна, туалет байха, хоёрдохи дабхартань — хүнэй унтаха комнато, баһа нэгэ туалет байха юм. Квартира бүхэндэнь зунай веранда гү, али гэртэ досоошонь оруулагдан хэгдэһэн лоджо, түлигдэдэггүй тамбур байха. Тэрээн соо хүнэй хүдэлмэриингөө гадар хубсаһа тайлаха, хэхэ шкаф, эдеэ хоол хадагалха кладовко байха болоно.

Хүн бүхэнэй өөһэдынь дураар ямар, хэды байратай гэрнүүдые хаана барихада таарахаб гэжэ олон ондоо проект табигдаа. Жэшээнь, хоёр байратай нэгэ дабхар гэрые хоёр ондоо гуримаар: найман гү, али арбан квартиратайгаар—хэжэ болоно. Тэдэнь нэгэнһээ таба хүрэтэр комнатонуудтай байха юм.

Имэ гэрнүүд досоогоо халуун, хүйтэн уһатай, угаадаһан, муу уһанай газаашаа гараха канализацитай, зайн гал, радиотой байха.

Байрын болон ниитын эдэ байшангуудые бариха имэ олон янзын проектнүүд мэргэжэлтэдээр һайшаагдажа, барилгада үргэнөөр хэрэглэгдэхээр абтаа. Бүри энэ табан жэл соо Ураалай зүүн тээхи, Сибириин, Алас-Дурна зүгэй, Холын Хойто зүгэй хүдөө тосхонууд шэнэ проектын гэрнүүдээр баригдаха юм. Хүдөө нютагуудые болбосон түхэлтэй болгохо талаар КПСС-эй XXIV съездын хараалһан үргэн ехэ программа хүсэндөө хүргэгдэжэ эхилбэ гээшэ.

В. ДОРОШЕНКО,
ТАСС-ай корр.

Москва.

Элдэб һонин

ТАБАТАИ ҮХИБҮҮД — ЖОЛООШОД

Ригын хүүгэдэй 140-дэхи саадай хашаа соохи асфальт зүргөөр гурбан мөөртэй велосипедүүд, самахаадууд, педальтай автомобильнууд иишэ тиишээ һүндэлнэ. Эндэхи «жолоошод» харгын тэмдэгүүдые, светофорой дохёонуудые, «үйлсөөр ябалга гуримшуулагшадай» заабарииe баримталан, харгын гурим сахихые оролдоно. Иигэжэ үхибүүд томо городуудай үйлсөөр ябалгын гурим шудална.

Үйлсэдэ ябагаар ябаха гурим тухай хэшээлнүүд, хөөрэлдөөнүүд Латвиин ниислэл хотын хүүгэдэй 280-аад саадай аха бүлэгүүдтэ үнгэргэгдэнэ. Һургуулиин наһа гүйсөөгүй үхибүүдые хүмүүжүүлдэг эмхи зургаануудые шефтээ абаһан Ригын госавтоинспекци энээн тухай һанаагаа табидаг юм.

ШУБУУДАЙ ГУБШУУР

Асари томо губшуур шэнгеэр хэгдэһэн юрэ бусын түхеэрэлгэ Пуйсе гэжэ хушуунда (Матсалуска тохой) баригдаба. Үндэрынь — 16, амһарайнь үргэн — 32, утань 80 метр. Иимэ «губшуураар» шубуудые барина.

СССР-эй, ГДР-эй, Польшын шубуудые шэнжэлэгшэдтэй сугтаа «Балтика» гэжэ научна нэгэдэл борбилоогой түрэлэй нүүдэл шубуудта сахариг зүүлгэхэ хүдэлмэри ябуулна. Тиихын тула Матсалуска заповеднигые шэлэһэниинь тушаан болоһон ушар бэшэ юм. Энэнь ёһотойл жэгүүр далитанай орон болоно. Эрье шадарай 14 мянган гектар зурууд газартахи багахан олтирогууд дээгүүр 225 түрэлэй элдэб шубууд ажамидардаг.

Жэгүүртэниие шэнжэлэгшэдэй губшуурта орожо «амарһанай» һүүлээр шубууд дахинаа сүлөөдэ табигдадаг. Ниидхүүлхынгээ урда тээ шубуудта танюуһанай сахариг зүүлгэдэг байна. Сахаригтай шубуудтай золгобол, хаана хэзээ зараһанаа Матсалуда мэдээсэхыень эрдэмтэд гуйна.

СЛАВЯН УГСААТАНАЙ СЭЛЕЭН

БЕРЛИН. Эртэ урда сагай славян угсаатанай ажаһууһан гэр байрын, наһа барагшадые хүдөө табидаг хүүрэй, мянгаад жэлэй туршада хэбтэһэн далайн томо модон хүнэгэй үлэгдэлнүүдтэй сэлеэниие ГДР-эй археологууд республикын Ростогско округто олоһон байна. Энэнь бүри IX зуун жэлэй үедэ славян угсаатанай ажаһууһан иимэрхүү сэлеэн ГДР-эй мүнөөнэй газар дайда дээрэ урдань мүндэлэн бии болоһые гэршэлхэ түрүүшын олзо бэшэ юм. Эдэ нютагуудтахи Росток, Рибниц, Варнов гэхэ мэтэ олохон географическа нэрэнүүд мүн лэ тэрэниие гэршэлнэ бшуу. Советскэ Союзай, бусад социалис оронуудай мэргэжэлтэдтэй сутаа ГДР-эй археологууд, хэлэ шэнжэлэгшэд славян угсаатанай ономастикын ехэ атлас зохёожо байна. Энэ хүдэлмэри дүүргэгдэхэдээ, Зүүн ба Түбэй Европын арадуудай түүхэ шэнжэлэн шудалха хэрэгтэ нилээд ехэ туһа хүргэхэ байха.

ТУНГА НОГООТОЙ, АМАРХАДА АЯТАЙ ХИЗААР

БУДАПЕШТ. Венгриин Алфельда гэжэ үргэн нэлэнхы, набтар газарай баруун-хойто хубиин гандадаг район ойрын жэлнүүдтэ һалбаран сэсэглэжэ, хүхэ хибэс мэтэ тала дайда болгогдохо юм. 640 гектар талмайтай курортнуудай зоно эмхидхэхэ гэһэн түсэбые ВНР-эй Министрнүүдэй Совет һайшааба.

«ТИСА-2» гидроузелай баригдажа байһан Дундада Тисын райондохи Кишкере нютаг шадар Венгриин эгээн ехэ сөөрэм болохо тогтоомол миралзан долгилхонь. Нэгэн доро 50 мянган хүнэй амарха олон тоото амаралтын байшангууд, санаторинууд нуурай эрьеэр баригдаха.

ШЭНЭ ТЕЛЕЦЕНТР

БРАТИСЛАВА. Словакидахи баригдажа байһан шэнэ телецентрэй гол байшангай булад конструкци хабсаргагдажа дүүрэбэ. Энэнь ЧССР-тэхи эгээн үндэр — 104 метр түхеэрэлгэ болоно. Мүнөө барилгашад һүүлшын жэжэ хүдэлмэри хэжэ эхилээ.

(ТАСС).

„МАНАЙ ҮЕЫН ХҮН" ГЭҺЭН КОНКУРСДО

ГАЛИНЫН ШЭНХИНЭЭТЭ ҺУРШАНУУД

Дэлхэйн рекорд сохиһон, гүрэнэймнай эрхим мэргэшэдэй нэгэн, спортын уласхоорондын шатын мастер Эмма Гапченкые тон түрүүшынхиеэ Галя Архипова дүрбэн жэлэй саана түрэл нютагтаа хараһан юм. Тиихэдэ һур харбалгаар эхэнэрнүүдэй РСФСР-эй суглуулагдамал команда Монголһоо бусажа ябахадаа, Агын буряадай национальна округ хүрэжэ, нүхэд ёһоной мүрысөө үнгэргөө һэн. Агада хэдэн янзын спорт эрхилдэгшье һаа, тэдэнэй дунда мори урилдаан, бүхэ барилдаан, һур харбаан онсо һуури эзэлдэг. Этээл тиимэһээ суута һуршадай мэргые харахаяа үбгэ наһатаншье, бага балшар үхибүүдшье стадион дээрэ олоороо суглараа һэн. Тиихэдэ Галина наһан соогоо номо дэлижэ үзөөгүй, мүрысөө миин лэ хараашадай дунда сагаалсын тон гол барижа, шэнхинээтэ һурнуудай шууяхые һайхашаан хаража байгаа бэлэй.

Тэрэ мүрысөөндэ Росси Федерации суглуулагдамал командынхид манай эхэнэр һуршадые бэлэхэнээр булиһаниинь гайхалгүй ааб даа. Ондоо юумэн гайхалтай: дүрбэхэн жэлэй үнгэрөөд байхада агынхидай эхэнэрэй, эрэшүүлэй суглуулагдамал команда һур харбалтаар РСФСР-эй чемпион гэһэн үндэр нэрэ зэргэдэ хүртэбэ. Харин тэрэ үедэ номо дэлижэ үзөөгүйһөө байха, хэзээ нэгэтэ харбахашьеб гэжэ һанаагүй ябаһан Галина Очировна Архипова суута спортсменкэ, дэлхэйн рекорд табигша Эмма Гапченкые үсэд шанга мүрысөөндэ дүрбэн очкогоор илажа, 1972 оной СССР-эй чемпион болоо. Энэ ушар, нээрээшье, баясамаар, гайхамаарше байгаа.

Зүгөөр һур харбаае һайса мэдэхэ мэргэжэлтэдшье болон можо харбалганда нэгэтэ бэшэ һаглагар ластин мухарюулһан нютагай мэргэн үбгэдшье хэзээ нэгэтэ басагадайнгаа бага бэшэ илалта туйлаха байһандань найдадаг, этигэдэг бэлэй. Тэрэл нүхэд ёһоной мүрысөөнэй һүүлээр суута мэргэн буудааша, дэлхэйн хэдэ дугаар чемпион Анатолий Богданов манай һуршадта дээгүүр сэгнэлтэ үгөөд, томо томо харюусалгата мүрысөөнүүдтэ хабаадажа, илалтануудые туйлаха ёһотойт гэжэ хэлээ һэн. Мүн һур харбалгаар гүрэнэй тренер Ю. Подухиншье иигэжэ юрөөгөө бэлэй:

— «Буряад зон номо һуршаар мянгаад жэлэй хугасаада ан гүрөөл барижа, гадаадын булимтарагшадһаа түрэл дайдаяа хамгаалжа, уригдаагүй «айлшадые» шэнхинээтэ һуршануудаар угтадаг түүхэтэй байһан. Иимэ холоһоо үндэһэлһэн һур харбаан саашадаа улам һалбаран хүгжэжэ, шэнэ үеын шэнжэтэй спорт болохонь дамжаггүй. Һур харбалгаар илалтануудаа туйлахыетнай хүсэнэб. Гансал оролдолго хэрэгтэй Оролдолго...»

Оролдолго. Хүн гээшэ һорилго дээрэ нилээн лэ хүлһэ адхажа, амжалтануудые туйладаг. Энээниие Галина өөрөө һайн мэдэхэ. Эрхүүгэй багшанарай дээдэ һургуулида һуража байхадаа, санаар мүрысөөндэ нэгэнтэ бэшэ түрүү һуури эзэлдэг һэн. Баскетболоор нэгэдэхи разрядтай болоһон юм. Дээдэ һургуули дүүргээд, түрэл Ага-Хангил нютагтаа англи хэлэнэй багша болоод бусахадаа, Галина спортсёо хаягүй һэн. Теэд багшын ажал хүнгэн бэшэ, сүлөө саг хомор. Тиигээдшье залуу багша Галина Очирова түрэл һургуулиингаа физкультурын багша Михаил Архиповта хадамда гаража, үхибүүдтэй болоо бэлэй. Эгээл энэ үедэ Галина Эмма Гапченкотай түрүүшынхиеэ уулзаа һэн. Тэрэ эхэнэрэй уян сэбэрые, дуратай спортдо бүхы сүлөө сагаа үгэдэг байһые ехэтэ һайхашаагаа һэн.

Тэрэ уулзалгын һүүлээр «һур харбажа үзөө һаа» гэһэн бодол Галинын сэдьхэлдэ орожо болоо. Тиибэ яабашье Галина жэл тухай номо һурша гартаа барлагүй. Сугтаа хүдэлдэг багша, һур харбалгаар нэгэдэхи разрядтай Цыдыма Цымпилова нүхэр басагаяа нэгэ хэды һурша табиял даа гэжэ ходо уридаг һэн. Михаилшье һамгаяа «туршаад үзыш» гэжэ нэгэнтэ бэшэ хэлэдэг һэн. Галина харбаад үзэбэ... Тиигэжэл гурбан жэлэй саана Ага-Хангилай «Победа» колхозой соёлой байшангай фойе соо Галина түрүүшынгээ шэнхинээтэ һуршануудые табижа үзэһэн юм.

Гурбан жэлэйл саанахача номо һурша түрүүшынхиеэ гартаа бариһан аад, энээхэн богони болзор соо гүрэнэй эрхим мэргэнүүдэй тоодо орохо, СССР-эй чемпион болохо гээшэ тиимэ юрын ушар бэшэ гэжэ хэншье ойлгоно ёһотой. Гайханашье ёһотой. Гансал Галинын хамаг абари зан, тэрэнэй һанаһанаа заабол дүүргэхые оролдодогыень тон һайн мэдэдэг зонууд гайхаагүй, харин этигэдэг байгаа. Тэдэнэй дунда Галинын нүхэр Михаил Архипов, Галинын түрүүшын тренер Дандар Дансаранов хоёрые эгээл түрүүлэн нэрлэе. Михаил һамганайнгаа элдэб мүрысөөндэ ошохо болоходонь, хамаагүй яба, эжытээ хоёр хүбүүдээ хараад байна бэзэ бди гэжэ дэмжэдэг һэн.

Галинын спортивна амжалтануудые туйлахадань тэрэнэй түрүүшын тренер РСФСР-эй чемпион, Буряадай республикын чемпион Дандар Дансарановай туһалһан юумэн ехэ. Гансал спортивна мэргэжэлдэ һургаа бэшэ, мүн алдуу эндүүнүүдээ тон наринаар шэнжэлжэ үзэхэ, тэдэнээ заһахадаа үсэд оролдосотойгоор һорилго хэхэ, саг зуура золгүйгөөр харбаа һаа, гажархагүй гэхэ мэтэ шухала юумэндэ һургаа.

Хоёр жэлэй саана түрүүшынгээ харюусалгата мүрысөөндэ Галина нэгэдэхи разрядай нормо дүүргэһэн байна. Тэрэ гэһэнһээ хойшо Архиповагай спортивна мэргэжэл мүрысөөнһөө мүрысөөндэ урган дээшэлээ гэхэдэ алдуу болохогүй. Илангаяа энэ 1972 он Архиповагай ажабайдалда, спортивна туйлалтануудта ехэ золтой жэл байгаа. Хабар Таллин хотодо болоһон мүрысөөндэ Галина СССР-эй эрхим һур харбагшадай дунда хоёрдохи һуури эзэлжэ, уласхоорондын шатын мастерай нормо дүүргэһэн юм. Тиигээд Галина Архипова гүрэнэй суглуулагдамал командын бүридэлдэ орожо, нэгэ һараар Москвада һорилгодо үлөөгдэһэн юм.

— Спортсменкэ байхын тээ хажуугаар нэн түрүүн багша ха юмбиб. Мүнөө һаяар һурагшадай шалгалтанууд эхилхэнь. Аяар һара һорилгодо байха аргагүйб,— гэжэ Галина тиихэдэ арсаа һэн.

Шалгалтануудаар Архиповагай зааһан үхибүүд англи хэлээр һайн сэгнэлтэнүүдые абажа, багшаяа баясуулба.

— Мүрысөөндэ ябажа, хахад һара хэшээлнүүдһээ таһарһан байгаад, ехээр һанаагаа зобоо һэм. Теэд үхибүүдни намайгаа баясуулаа һэн, — гэжэ тэрэ үе тухайгаа Галина хөөрэдэг юм.

Һургуулиин үхибүүд зунайнгаа амаралтада таража, багшанаршье амарлатада гарабад.

Галина Очировна Михаил нүхэртэеэ, үхибүүдээрээ хүдөөгэй аршаан ошожо амарха түсэбтэй һэн. Теэд энэ зун балай амаржашье үрдибэгүй. «Һур харбалгаар СССР-эй түрүү һууриин түлөө мүрысөөндэ хабаадаха болобот»—гэһэн телеграмма Москваһаа ерэбэ.

Баһал һорилго эхилбэ. Хэды олон һуршануудые Галина табяа гээшэб! Олохон лэ һуршануудынь сагаалсын тэг дунда—10 гэһэн тоо дээрэ буугаа. Һур харбалгаар М-2 гэжэ программаар үнгэрэгшэ 1971 ондо Эмма Гапченко Англиин Йорк хотодо 2380 очко абажа, дэлхэйн рекорд табиһан юм. Харин һорилго дээрээ Галина Архипова 2400 очко оло дахин харуулаа. Зүгөөр, энэмнай миин лэ һорилгодо харуулһан дүнгүүд ха юм.

Харин Москвада, харюусалгата мүрысөөндэ ямараар харбахаб? Энээн тухай Галина ниислэл хото ошожо ябахадаа бодомжолоо. Сэхыень хэлэхэдэ, өөртөө яһала найданги ябаа һэн. Харин хэдэн жэл харбажа ябаһан, нилээд дадаһан номо һуршань хуушарһан байгаа. «Энээхэн лэ мүрысөөндэ эбдэршэнгүй ябаһай даа» гэжэ Галина шэбшэн ябаа бэлэй.

Москвада түрүүшын лэ һорилгын харбаанда номонь эбдэршоо һэн. Эндэл Галинын номгон дарую абари зангынь харагдаа бэлэй. Ондоо хүн һаа, эжэлүүдгүй уруу дуруу болохо, уһа нюдэ харуулха, гажарха байгаа. Харин Архипова үсэд оролдосотойгоор шэнэ номоёо шудалжа оробо. Арбан очко тудахаһаа байха, табазургаа дээрэ арайханшье гэжэ һуршаяа буулгадаг һая болоожо байхадань мүрысөөншье эхилбэ...

60 метртэ харбахадаа Галина ехэ бэрхэ бэшэ бэлэй. Энэ зайда оройдоол нэгэдэхи разрядай нормо дүүргэдэг һэн. Тиигээдшье һурша номодоо хүсэд дадаагүй байгаа ха юм. Алла Пеунова, Эмма Гапченко хоёр 60 метртэ тон һайн дүнгүүдые харуулба. Галинын харбаха ээлжээн...

Түрүүшын һурша сагаалсын 5 гэһэн тоо дээрэ зоолдошоод, шэшэрэн байба. Зай, ихэдээ хэрэгшье һалаа, юуб гэхэдэ адагынь долоон очко абаха ёһотой байгаа ха юм. Галина бэеэ шангаар барижа, бэшэ һуршануудаа юһэарбан очко дээрэ буулгаба. Тиигэжэл өөрынгөө тон айдаг зайда—60 метртэ нэгэдэхи һуурида гаража шадаа һэн. Гурбадахи, дүрбэдэхи үдэрэй дүнгүүдээр Галина хэндэшьеб булигдангүй, 2404 очкотойгоор мүрысөөгөө дүүртэбэ.

Совет Союзай Гимн. Спортын, солын хүндэлэлэй ендэрэй нэгэдэхи табсан дээрэ Галина Очировна Архипова зогсобо. СССР-эй чемпион.

Зугаалай. Мүнөө Архиповтан энэ нютаг зөөжэ ерэнхэй. Галина нютагай дунда һургуулида англи хэлэ заадаг, Михаил физкультурын хэшээлнүүдые үнгэргэдэг юм.

Эндэ һаяхан Галинатай уулзахадаа «Галя, ши юундэ түрэл Ага-Хангилһаа Зугаалай оробош?—гэжэ асуугаа бэлэйб.

— Тэндэшни спортын ордон бии ха юм. Ерээдүй тухай баһал бодомжолхо хэрэгтэй бэшэ гү?—гэжэ Галина харюусаа һэн.

Хэн мэдэбэб. Магад Монреаль хотодо болохо XXI Олимпиин нааданда манай буряад батша басаган, Галина Очировна Архипова элинсэг хулинсагһаа эрхилжэ ябаһан һур харбалгаар алтан медальда хүртэжэ болохо аалам? Хэн мэдэбэб.

Зүгөөр бидэ — Галиингаа абари зан һайн мэдэхэ зонууд, тэрэнэй илалта туйлаха байһандань этигэнэбди.

Энэ этигэл найдалыемнай бүри бэхижүүлхэ гэһэндэл, энэ жэлэй октябриин эхеэр үнгэрһэн РСФСР-эй түрүү һууриин түлөө мүрысөөндэ Галина мүн лэ нэгэдэхи һуури эзэлбэ ха юм. Һаяхан болоһон XX Олимпиин нааданда алтан медальда хүртэһэн Америкын мэргэн харбагша Д. Уилбер гэгшын олимпиин рекордые нэгэ очкогоор шэнэлээ.

Ч. ГОМБОИН,
СССР-эй Журналистнуудай холбооной гэшүүн.

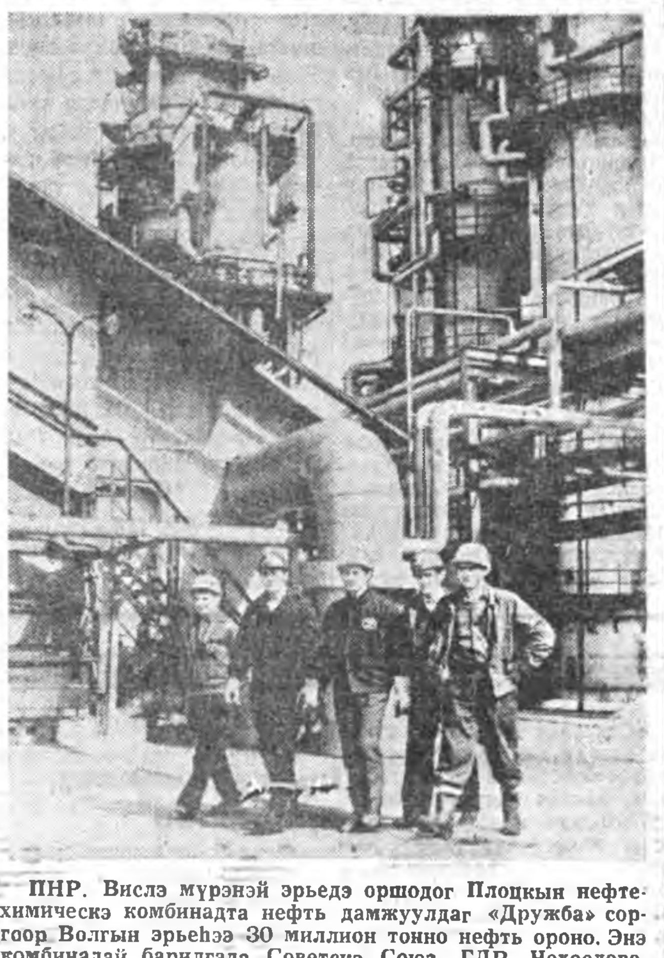
Социалис оронуудаар

...хэнэрнүүдэй ...лубууд

...УХАРЕСТ. (ТАСС). Ге...е-Георгиу-Деж хотодохи ...союзай соёлой байшан... дэргэдэ эхэнэрнүүдэй ...б нээгдээд, «Фемина» ...эн нэрэ үгтөө.

...жалладаг, мүн гэрэй ...а эхэнэрнүүд клубта ис...вын, соёл ба моодын, ...элэ болон оёдолой, гэ... ажалай элдэб асуудал...удые шудалха секци, ...жогуудые эмхидхэхээр ...дэбэ.

...имэрхүү клубууд оро... олохон городуудта бии. ...э эхэнэрнүүдэй дунда ...тическэ, соёл болбосо...ой ехэ хүдэлмэри ябуул..., һонирхолтой уулзалга, ...инүүдые эмхидхэдэг ...на. «Фемина» клубууд ...эрнүүдэй дунда ажа..., гэр бүлын асуудал...дта хабаатай хуулинуу... тунхаглана. Мүн урга... ябаа үетэндэ — залуу ...эрнүүдтэ туһа хүргэ... Клубай эдэбхитэд үхи...дээ хүмүүжүүлхэ, гэ...нгээ байдал эмхидхэхэ...ь эхэнэрнүүдтэ туһал... юм.

ПНР. Вислэ мүрэнэй эрьедэ оршодог Плоцкын нефтехимическэ комбинадта нефть дамжуулдаг «Дружба» соргоор Волгын эрьеһээ 30 миллион тонно нефть ороно. Энэ комбинадай барилгада Советскэ Союз, ГДР, Чехословаки түрүү үүргэ дүүргэһэн байна. Плоцкын комбинат үргэдхэгдэжэ байһаар.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: залуу химигүүд комбинадайнгаа дэргэдэ.

ТАСС-ай фотохронико.

...Банадай" мүнгэн ...ын һайндэр

...ЕЛГРАД. (ТАСС). Вое...инодохи эгээл томо үй...эринүүдэй нэгэн боло... «Банат» гэжэ аграрно-...мышленна комбинат мү... 25 жэлэйнгээ ойе тэм...лэжэ байна.

Тус комбинат 25 жэлэй ...а бии болгогдоһон юм. ...э үеэр эндэ электрын ...э, хүдөө ажахын тех...э, ядахын сагта һайн ...ршье байгаагүй.

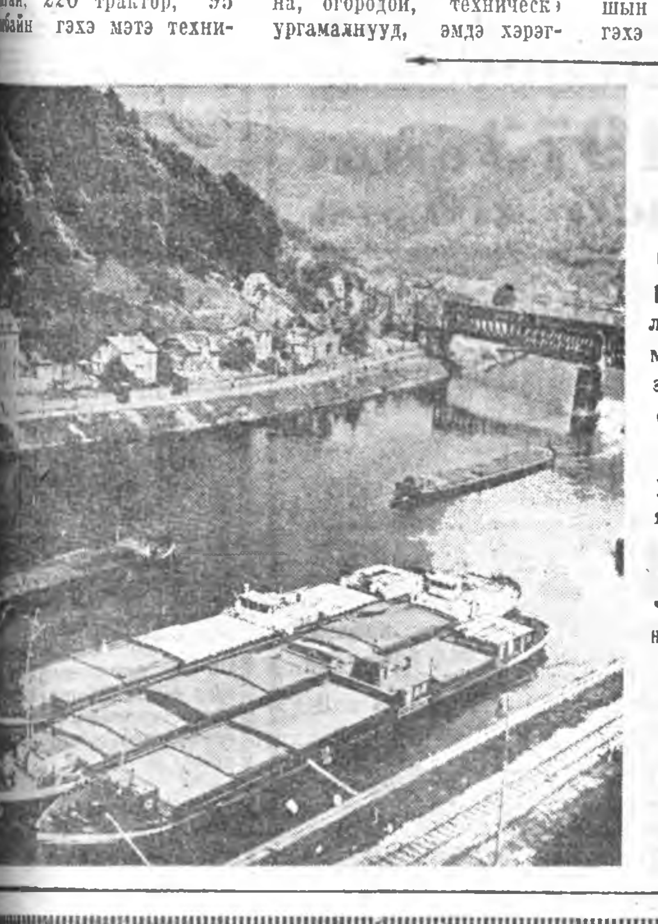
Мүнөөнэй «Банат» хоёр ...ган хүдэлмэришэд, тех... болон агрономуудтай. ...мянган гектар гаряа...гай, 220 трактор, 95 ...байн гэхэ мэтэ техникын эзэн болонхой. 2.200 үхэр, 1.500 гахай үсхэбэрилдэг хэдэн фермэнүүдтэй. Жэл бүри 65 мянган толгой мал үсэлдэг. Харин һүнэйнь завод жэл бүри 12 мянган тонно һү буйлуулна.

«Банат» комбинат ойнгоо һайндэрэй урдахана үнэтэ бэлэг абаба. Тэрэнэй газар дээрэ уһалууриин шэнэ системэ ашаглалгада ороо. Энэнь дүрбэ мянган гектар тарялан ундалуулха юм. Имэ ехэ системэ оройдоо нэгэ жэл соо баригдаһан байна. Мүнөө комбинадай үргэлжэ газар дээрэ шэниисэ, кукуруза, люцернэ гэхэ мэтэһээ гадна, огородой, техническэ ургамалнууд, эмдэ хэрэглэгдэдэг ногоонууд ургуулагдадаг болохонь.

Халуун хаһа

ПХЕНЬЯН. (ТАСС). КНДР-эй хүдөө ажахын нэгэдэлнүүдэй полинууд дээрэ шэниисэ, ешмээн түлэг тарилгадажа байнхай. Урда Пхенан провинциин хэдэн уездын таряашад тарилгаяа һайнаар хэжэ байха. Эндэхи түрүү бригаданууд үдэр бүриингөө даабариие хоёр-гурба дахин үлүүлэн дүүргэнэ.

Республикын хүдөө ажахын бүхы түрүү кооперативууд намарайнгаа тарилгые октябриин түрүүшын арбан хоног соо дүүргэхэ уялгаяа абанхай.

Лаба — Чехословакиин гол уһа мүрэнүүдэй нэгэн. Шулуу нүүрһэ, руда, модон болон бусад эд бараа шэрэһэн баржанууд үдэр һүнигүй мүрэниие уруудажа, үгсэжэ ябадаг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Лаба мүрэн Дечинэй районод.

ЧТК—ТАСС-ай фото.

ЖЭЛЭЙНГЭЭ ДААБАРИ ДҮҮРГЭХЭНЬ

Ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангаха городой комбинадай 5-дахи филиал Терешковагай нэрэмжэтэ үйлсөөр оршодог. Тус филиалай парикмахернууд ССР Союзай байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойе нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ хабаадалсаха зуураа ажал хүдэлмэридөө ехэхэн амжалта туйлажа байнхай. Гэхэтэй - хамта юһэн һарынгаа түсэбые 128 процентээр дүүргэжэ, 83 мянган түхэригэй олзо оруулаа. Филиал октябрь һарада жэлэйнгээ түсэб дүүргэхэ гэжэ шиидэнхэй. Жэлэй даабариин ёһоор 95 мянган түхэриг үгэхэ аад, үшөө 15 мянган түхэриг үгэхөөр хараална.

Тус филиалай парикмахернуудай коллектив коммунис ажалай ударник гэһэн үндэр нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй. Эндэ ажалай түрүүшүүлшье олон. Жэшээлэн хэлэбэл, парикмахернууд Е. А. Решетова, Н. Р. Драгоценных, Т. П. Кавандина ба Е. С. Мельникова болон бусад үдэрэйнгөө нормые 120—125 процентээр дүүргэнэ.

Тэрэшэлэн эндэхи хүдэлмэрилэгшэ тус баридөө СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ зорюулан, дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудые абаад, габшагайгаар хүдэлжэ байнхай.

Ю. Гагаринай нэрэмжэт үйлсөөр оршодог 25-дахи, «Ромашка», «Сибирячка» парикмахерсканууд октябрь һарадэ энэ жэлэйнгээ түсэбые дүүргээд, жэлэй дүүрэтэр 1973 оной тоодо хүдэлхэ гэжэ шиидэнхэй.

А. УСТИНКОВ,
ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангаха городской комбинадай директор.

ВОЛГОГРАД. Сталинград шадар болоhон байлдаанай ветеранууд эдэ үдэрнүүдтэ дэлхэйн олон оронуудай партизанууд болон эсэргүүсэлгэдэ хабаадагшадтай уулзалгануудые үнгэргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Италиhaа ерэhэн айлшад, урдань партизан ябагшад городой Оборонын музей соо Сталинград шадар болоhон байлдаануудай ветерануудтай уулзаба. Гарибальдиин нэрэмжэтэ дизизиин партизанска отрядай командир ябаhан Рубини Паскуллипо (баруун гарhaa) Волгоградай дайнай ветерануудай секциин түрүүлэгшэ Григорий Иванович Денисовтэ (зүүн гарhaa гурбадахи) Италиин эсэргүүсэлтын сэрэгшэдэй партизан ябаhан хүнүүдэй ажабайдал тухай зурагуудые дамжуулан үгэжэ байна.

ТАСС-ай фотохронико.

ШУХАЛА hУНГАЛТА

Хоёр гол партиин: зонхилхы—СДПГ, правительствада ородоггүй — ХДС/ХСС партинуудай hунгалтын урда тээхи съезднүүд hаяхан Рейн мүрэнэй эрье дээгүүр боложо дүүрэбэ. Болзорhoo урид — ноябриин 19-дэ болохоёо байгаа парламентын hунгалтада бэлэдхэл хэхэ ябуулга шиидхэхы шатадаа оробо. Эхинэйнь дүнгүүдhээ багсаахада, тэрэ орёо шанга тэмсэлдэ үнгэрхэ хэбэртэй. «Правительствада ородоггүй бүлэглэл юунэйшье урда тунхарижа байхагүй юм», — гэжэ «Берлинер штимме» газетэ бэшэнэ. «20 жэлэй турша соо дадал дүтэ болоhон засаг түрэдөө бусахые хүсэнэ. Али бүхы аргаар энээнние түйлахаар тэрэнэй хүтэлбэрилэгшэд бэлэн».

Ехэ капиталай тала баридаг партиин—христианско-демократическа союзай hаяхан Висбадендэ болоhон съезд дээрэ энээн тухай хөөрэлдөөн болоhон байгаа. Партиин түрүүлэгшэ, ХДС-ХСС-hээ канцлерай тушаалда дэбжүүлэгдэhэн кандидат Барцель съезд дээрэ үгэ хэлэхэдээ, «үйлсэ, хото город, hуурин тосхон бүхэнэй хүн зониие hунгалтада өөhэд тээшээ хабаадуулхын түлөө» тэмсэлдэ бүхы хүсэ шадалаа элсүүлхыень делегадуудые уряалhан байна.

Европодохи түгшүүрилые hулаpуулха гадаадын политическэ хараа шугам баримталдаг Брандт-Шеелиин правительствын ябуулгануудые hунгагшадай олонхиин дэмжэжэ байhые хараада абахадаа, правительствын дотоодын политика шүүмжэлхые хүсэhэн байха юм.

Улад зоной зарим хубиин коммунизмда эсэргүү hанал бодолтой байhые hамбаашалан, ХДС/ХСС-эй хүтэлбэрилэгшэд үргэн ниитэ hунгагшадай дунда эдэбхитэй хүдэлмэри ябуулжа эхилээ. СДПГ-гэй засаг барижа байгаа сагта «улаантанай зүгhөө аюул тохёолдожо магад» гэжэ тэдэ тэмдэглэнэ. Социал-демокрадуудай политика социалис-коммунис гүрэнэй ерээдүйе далдалан халхална» гэжэ Штраус мэдүүлhэн байна.

Промышленна ехэ предприятинуудай, мүнгэн hангые барижа байгшадhaa ороhон хэдэн арбаад миллион марка гаргашалжа, улад зоной дунда ойлгууламжын ехэ хүдэлмэри ябуулна.

Уласхоорондын шэнжэлэл

Правительственна бүлэглэлэй партинууд — СДПГ, СВДП hунгалтануудта бэлэдхэл хэхэдээ, «зүүнэй политикынгаа» амжалтатай байлгада түшэглэнэ. Энэ политика социалис оронуудтай ФРГ-гэй харилсаае hайжаруулха асуудал шиидхэнэ бшуу. Тодорхойлон хэлэхэдэ, СССР ба ПНР-тэй ФРГ-гэй хэhэн договорнуудые энэ талаар дурдажа болоно. Энэньшье гайхалтай бэшэ. «Канцлер hунгагшадайнгаа аша туhада горитой юумэ хээ, зүүнэй оронуудтай харилсаагаа hайжаруулха политикыень олонхи немецүүд hайшаана», — гэжэ Парижай «Фигаро» газетэ тэмдэглээ hэн.

Тэбхэр hарын үнгэрхэдэ, Баруун Германиин хүн зон шухала hунгалта үнгэргэхэ байна. Энэ хадаа Европодохи түгшүүрилтэ байдалые hуларуулха гү, али Аденауэрэй зонхилhон үедэ бусааха, «хүйтэн дайнай» уршаг түбэгтэ сагые hэргээхэ гэhэн политика баримталгын hунгалта болохо юм.

БАГАА ХУУЛАЖА ХАЯБА

Дүтын Зүүн зүгтэхи түгшүүрилые улам шахардуу шанга, оршон байдалые хёмороотой болгожо байhанаа Израилиин эзэрхэг түримхэйшүүл үшөө дахин элирхэйлбэ. Дэлхэйн энэ райондо үймөө хүлгөө татажа, аюул түбэг тохёолдуулжа байhанаа Тель-Авивай зонхилогшод, тэдэнэй пропаганда hая болотор элдэб эсээр нюужа байhан юм. Харин мүнөө энэ багаа хуулажа хаяба. Ямаршье хэhээлтэ абахагүй байhандаа хэтэржэ, Израилиин хүтэлбэрилэгшэд Араб оронуудта добтолhон харата ябуулганууд тухайгаа hэнгэргүйгөөр, сэхэ руунь хэлэжэ байнхай. Энэ зэрлиг бүдүүлиг ябуулга хадаа «шэнэ политика» болоно гэжэ Израилиин премьер-министр Голда Меир hаяхан мэдүүлээ.

Энэ «шэнэ политикая» зүбтүүлхэ гэhэн юумэдэл, октябриин 15-да Ливанай, Сириин газар нютагуудта Израилиин авиаци зэрлиг бүдүүлигээр добтолhон байгаа. Амгалан hуурин нютагуудта бомбонууд хаягдажа, ехэ hандарал үүдхэhэн, хүн зониие олоорнь hалгааhан байна. Тэрэнэй hүүлээр Израиль сэрэгүүдээ Ливанай хилэ худар татажа, зэрлиг бүдүүлигээр добтолон орохоор заналта хэбэ. Ливанай агаарай дайда руу Израилиин самолёдууд нэбтэрэн орожо үргэлжэлhөөр.

Нэгэндээ нэтэрhэн Тель-Авивай хархис хүсэнүүдэй гэмтэ ябуулгануудые буруушаахадаа, хилын саанахи хэблэл иимэ асуудал табина: «Хэрбээ США-гай империалис хүсэнүүдэй зүгhөө али болохо туhаламжа, дэмжэлгэ абаагүй haa, Израиль иимэ хархис муухай ябуулга хэжэ шадаха байгаа гэээшэ гү?» США-гай империалистнууд далда нюусагүйгөөр Израильда туhаламжа үзүүлнэ. Израилиин гадаадын хэрэгүүдэй министр Эбанэй США-да ошоод байха үедэ буу зэбсэгээр Израилиие хангахабди гэжэ Вашингтоной хүтэлбэрилэгшэдэй зүгhөө найдуулга хэгдэhэнэй hүүлээр иимэ хархис ааша гаргагдаhан байна. Сэрэгэй ехэ гаргашыень хаахын тула 62,5 миллион доллар Израильда нэмэжэ үгэхэ тухай США-гай гүрэнэй департамент Эбанэй Холбоото Штадуудта айлшалжа байха үедэ соносхоо hэн.

Дэлхэйн энэ райондохи байдалые эбэй ёhoop гуримшуулха гэhэн бүхы хүсэлэл оролдолгые буруу hүргэжэ, Дүтын Зүүн зүгтэхи байдалые саашадаа шахардуу шанга болгохо гэhэн хэрэг Тель-Авив, тэрэниие зонхилжо байhан империалис хүсэнүүд үйлэдэжэ байнхай. «Эзэмдэhэн Араб газар нютагуудhaa сэрэгшэдые гаргаха тухай Аюулгүйн Соведэй тогтоолые, ООН-ой шиидхэбэриие бэелүүлхын тула дэлхэйн бүхы гүрэнүүд, эб найрамдалта хүсэнүүд Израильда баалалта, хашалта хэхэ зэргэтэй гэжэ совет хүтэлбэрилэгшэд ба АРЕ-гэй премьер-министр Азиз Сидки гэгшын хоорондо hаяхан Москвада хэгдэhэн хөөрэлдөөнүүдэй дүнгүүд тухай Совет-египет коммюнике дотор хэлэгдэнэ.

Чилиин хархис хүсэнүүдэй харата ябуулганууд

Сальвадор Альенд... тэлбэрилдэг арада... тельство унагааха ... нэ hэдэлгэ Чилиин ... хүсэнүүд гаргаба. ... нар, помещигүүд, ... наймаашад ба бусад ... нүүд орон доторoo ... тажа, политическэ ... гартаа абан, хууша... римуудые hэргээхэ... дэhэн байна.

Хархис хүсэнүүд на... та түсэб зохёоhон бай... ушар хэрэгүүдhээ ... Предприятинуудта — ... шэ, түүхэй эд, улад ... эдеэ хоол зөөдэг ... машинануудай эзэд... хоhон национальна ... гааhaa бүхы юумэ... Магазинуудаа хааh... маашад, хархис үзэл... женернүүд, врачнуу... лэгшэд тэдээндэ ха... ниилэбэ.

Гэбэшье правит... абаhан онсо хэмжэ... үргэн ниитэ ажалша... жэлгэ туhаламжын ... хархис хүсэнүүдэй ... ябуулганууд буруу ... Нэгэшье предприя... дэлмэри зогсоогдоо... спортын ажал тухэл ... ороо, шухала хэрэ... нүүдээр улад зон х... на.

США-гай зүгhөө Ч... эсэргүү экономичес... шалалтын хэгдэхэ ... дэхи хархис хүсэн... ябуулга үүдхэhэн бай...

Эгээл иимэhээ а... империализмтай орон ... хархис хүсэнүүд ха... иимэ ябуулгануудые ... гэжэ хэндэшье эли ... Харин гүрэнүүдэй ... хүсэнүүд правит... эсэргүү иимэ үгэ... гэжэ Чилиин Ком... ЦК-гай политкомисс... дүүлгэ дотор тэмдэгл...

Мүнөө Чилидэхи бай... хэл хэмдээ орожо ... Тиигээшье hаань, до... ба гадаадын дайсад... бүхы шэнэ харата я... нуудые буруу hүргэ... ла үргэн ниитэ а... hэрнмжэтэй байна.

В. СЕР...
Н. ЧИГИ...
А. КОЗ...
(ТА...

хилын саанаhaa
телефон · телеграф · радио

ГАВАНА

СССР—ДЭЛХЭЙН ХҮГЖЭЛТЫН ШУХАЛА НҮХЭСЭЛ

ТАСС

Совет Социалис Республикануудай Союзай байгуулагдаhaap 50 жэлэй турша соо энэ орон хүгжэнги промышленностьтай, хүдөө ажахытай хүсэн түгэс гүрэн болоо; научно-техническэ, соёлой дэбжэлтын түйлай ехэ амжалтануудые түйлаа гэжэ Кубын элитэ ехэ эрдэмтэ, ниитын ажал ябуулагша, Кубын Компартиин ЦК-гай революционно пропагандын комиссиин гэшүүн Хуан Миер Феблес ТАСС-ай корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө мэдүүлбэ.

Коммунис партиин хүтэлбэри доро совет хүнүүд ниитын харилсаанай түрүү жама ёhо бодото дээрэнь бэелүүлээ, адли тэгшэ эрхэтэй, хани барисаатай союзна республикануудhaa бүридэhэн олон үндэhэ яhатанай гүрэн байгуулаа гэжэ Х. Феблес саашадаа хэлээ.

Советскэ Союзай экономическа, моральна туhаламжа дэмжэлгэ, уласхоорондын оршондохи тэрэнэй нэрэ хүндэ Кубада революциин илалтада түйлай ехэ удха шанартай байгаа гэжэ Кубын арад hайн ойлгоно гээд Х. Феблес саашадаа тэмдэглэбэ. СССР-эй нэрэ хүндэ, тэрэнэй туhаламжа дэмжэлгэ түрүү хубилалтануудые хэхэдэнь Чилиин, Перугэй ба Латиин Америкын бусад оронуудта горитой үүргэ дүүргэнэ.

Эб найрамдал хамгаалха, хүгжөөхэ тухай Совет гүрэнэй анхарал оролдолго олоной зүрхэ сэдьхэлдэ омогорхол баяр түрүүлнэ гэжэ Хуан Миер Феблес саашадаа мэдүүлhэн байна. Байгуулагдаhан түрүүшын үдэрhөө хойшо Совет гүрэн эб найрамдал хүсэжэ байhанаа харуулан, империализмын эзэрхэг түримхэй ябуулгануудта эсэргүү тэмсэл хэнэ.

Экономическа ба соёлой байгуулалтын асари ехэ түсэбүүдые бодото дээрэнь бэелүүлгэдэ шэнэ амжалтануудые түйлахыень, зол жаргалтайгаар ажаhууxыень Х. Феблес Кубын олон миллион ханинарай зүгhөө совет арадта хүсэбэ.

НЬЮ-ЙОРК

ООН-ой ГЕНЕРАЛЬНА АССАМБЛЕЙН СЕССИ

ТАСС

Эрхэ түлөөлэлгынь болзорой энэ жэлдэ дүүрэhэн дээрэhээ табан орон Аюулгүйн Соведэй саг зуурын шэнэ гэшүүдээр hунгагдаба. ООН-ой Генеральна Ассамблейн шиидхэбэреэр, Австрали — Италиие, Австри — Бельгиие, Индонези — Японие, Кени — Сомалиие, Перу Аргентиные hэлгэhэн байна.

Аюулгүйн Соведэй саг зуурын гэшүүдээр hунгагдаhан оронуудай мандат хоёр жэлэй турша соо хүсэндөө байха. Саг үргэлжын табан гэшүүдhээ: СССР, США, Англи, Франци ба КНР-hээ, мүн саг зуурын шэнэ гэшүүдhээ гадна, үшөө табан гүрэн — Гвиней, Судан, Инди, Югослави, Панама Соведэй бүридэлдэ ороно.

Аюулгүйн Соведэй саг зуурын гэшүүдэйнгээ бүридэлэй хахад хубиинь шэнэлээд, колониальна оронуудта ба арадуудта бэеэ дааhан байдал олгохо тухай декларациие бодото дээрэнь бэелүүлхэ асуудал Генеральна Ассамблей зүбшэжэ үргэлжэлөө. Индиин, Ганын, Турциин, Камерунай, Иранай, КНР-эй, Афганистанай, УССР-эй, Сьеррэй, Леоной, Швециин, Норвегиин ба бусад зарим оронуудай делегадууд энэ асуудалаар үгэ хэлэhэн байна.

Колонинуудые болюулхын тула хэгдэhэн хэрэгтэ амжалтанууд түйлагдажа байна, гэбэшье колонизаторнууд харата муухай ааша ябуулгануудые үшөөл үргэнөөр хэжэ байhaap гэжэ ораторнуудай олонхид тэмдэглэбэ. Португалиин, ЮАР-ай, Урда Родезиин хархис политикые үгэ хэлэгшэд эрид шангаар буруушаагаа.

НЬЮ-ЙОРК

Урда Вьетнамдахи байлдаанууд

ТАСС

Урда Вьетнамдахи Түбэй хада гүбээлиг газарта, Сайгон хото шадар шанга тулалдаанууд боложо үргэлжэлhөөр. Урда Вьетнамай Арадай сүлөөлэлгын зэбсэгтэ хүсэнүүдэй сэрэгшэд удаа дараалан илалтануудые түйлана. Октябриин 20-ной үдэшэ тэдэнэр Плейкуhээ урдуур 32 километртэ байдаг Тхач хото шадар шэбээлhэн дахуулнуудай армиин сэрэгүүдтэ шанга сохилто хэбэ, Американ авиациин дэмжэн туhалаашье hаань, энэ районд болоhон шанга тулалдаануудай үедэ сайгон сэрэгүүд ехэ гээлтэ хоролтодо ороhон байна. Плейку, Контум хотонуудые холбодог стратегическэ шухала үүргэтэй 14-дэхи харгы таhа дүүрэн абахын тула шанга байлдаанууд болоно.

Сайгон хото шадар болоhон байлдаануудта Урда Вьетнамай патриодууд амжалтануудые удаа дараалан түйлана. Сүлөөлэлгын хүсэнүүдэй добтолго сухариулхын тула американ авиаци зэрлиг бүдүүлигээр бомбодоно. Урда Вьетнамай эрье шадарай провинцинуудта, Меконг мүрэнэй адагта шэбээлhэн хархис хүсэнүүдтэ патриодууд шанга сохилто хэнэ.

ХАНОЙ

АЛДАРТА ОЙ

ТАСС

Вьетнамай Эхэнэрнүүдэй союзай байгуулагдаhaap 26 жэлэй ойе Вьетнамай Демократическа Республикын олониитэ үргэнөөр тэмдэглэбэ. США-гай эзэрхэг түримхэй ябуулгануудта эсэргүүгээр, ДРВ-дэ социализм байгуулхын түлөө вьетнам арадай тэмсэлдэ Вьетнамай Эсэгэ ороной фронтын бүридэлдэ ородог энэ эмхи ехэ туhа нэмэри хэнэ. Вьетнамай Эхэнэрнүүдэй союзай ЦК ороной эхэнэрнүүд ба басагадта хандахадаа, hэрнмжэтэй, дайшалхы бэлэдхэлтэй байхыень, шэн габьяатайгаар ажаллахыень уряалба.

Вьетнамай Эхэнэрнүүдэй союзай байгуулагдаhaap 26 жэлэй ойтой дашарамдуулан, арадай сэрэгэй эхэнэрнүүдэй хэдэн подразделенинүүд, үйлэдбэриин зарим бригаданууд орденуудаар шагнагдаба.

САНТЬЯГО

Чилидэхи байдал

ТАСС

Чилидэхи байдал шахардуу шанга байhaap. Хархис хүсэнүүдэй харата ябуулганууд hаа уламжалан, орон доторой экономическа байдал заhаруулхын тула республикын правительство шиидхэхы хэмжээнүүдые абана. Хэдэн мянгаад hайн дуратад — хүдэлмэришэд, алба хаагшад, hурагшад эдеэ хоолой зүйлнүүдые зөөхэ, буулгаха хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана.

Орон доторой экономическа байдал hайжаруулгые таhалхын тула хархис хүсэнүүд элдэб ааша гаргана. Ниислэл хотодо автобусуудай, эзэдэй хуули бусa буhалгаа хэhэнэй ашаар хүнүүдые ажалдань абаашалга түбэг бэрхэшээлдэ оробо.

Хархис хүсэнүүдэй харата ябуулгануудые Чилиин түрүү үзэлтэй хүнүүд буруушаана. «Линеа аэреа националь» гэжэ национальна авиакомпаниин хүдэлмэришэд ба алба хаагшадай профсоюз энэ компаниин бүлэг мэргэжэлтэдэй соносхоhон хуули буса буhалгаае буруушаажа, мэдүүлгэ тунхаглаа. Эдеэ хоолой зүйлнүүдые сахин хинаха хэрэг эмхидхэхэ талаар Ниитын хүдэлмэриин, транспортын министерство ехэ хүдэлмэри хэжэ байна.

Шухала хэрэгтэй бүхы юумээр улад зониие хангахын тула хараалагдаhан сагhaa гадуур хүдэлхөөр бэлэн байhан тухайгаа ороной түмэр замшад мэдүүлбэ.

ВАШИНГТОН

М. Охира США-да хөөрэлдөөнүүдые хэжэ дүүргэбэ

ТАСС

Японой гадаадын хэрэгүүдэй министр М. Охира США-гай хүдэлмэрилэгшэдтэй эндэ хөөрэлдөөнүүдые хэжэ дүүргэбэ. Октябриин 17-до Вашингтондо ерэhэнhээ хойшо Охира США-гай президент Р. Никсон, гүрэнэй секретарь У. Роджерс ба бусад тусхай тушаалтадтай уулзажа хөөрэлдэhэн байна. Японой премьер-министр Танакын Пекиндэ Хитадай хүтэлбэрилэгшэдтэй хэhэн хөөрэлдөөнүүд тухай Никсондэ элирхэйлэн хөөрэхэеэ ерээ hэм гэжэ Охира Японой посольствод пресс-конференци үнгэргэхэдөө мэдүүлбэ. Япон-американ харилсаанай зарим асуудалнууд Вашингтондо болоhон хөөрэлдөөнүүдэй үедэ зүбшэлэгдөө.

Мозамбигые сүлөөлхэ фронтын (ФРЕЛИМО) патриодууд Португалиин колонизаторнуудтай тэмсэлдэ шэнэ шэнэ амжалтануудые түйлана. ФРЕЛИМО-гой сэрэгшэд ороной элдэб районуудта эдэбхитэйгээр дайлалдана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: патриодуудай отряд.

ТАСС-ай фотохронико.

АЯНШАЛГА—АМАРАЛТА

Манай аймагай ажалшад, илангаяа малшад, амаралтынгаа сагые hайнаар үнгэргэхые оролдодог болонхой. Тэдэнэр Эхэ орон доторoo, мүн хилын саагууршье дуратайгаар амардаг, аяншалдаг байна. «Байкал» гэжэ тусхай поезд жэл бүри холын аян замда мордодог.

Новосибирск, Волгоград, Харьков, Минск, Вильнюс, Ригэ, Псков, Таллин, Ленинград хотонууд тээшэ октябриин 10-да ээлжээтэ поезд баруулба.

Аймагаймнай ажахынуудай олон хүдэлмэришэд тус поездоор аяншалгада мордонхой. Тэдэнэй дунда Анаагай совхозой механизаторнууд В. Бабуев, В. Борисов, С. Вилдавский, хонишон Р. Галданова, хүдэлмэришэд Ц. Цыдыпова, А. Квашнин, Б. Мардаев, Хориин совхозой хонишод Г. Нимаева, Б-Х. Базарова, механизатор Е-Д. Бадмаев, «Георгиевский» совхозой главна агроном П. Захаров, прораб Б-Д. Цыремпилов, малшан О. Дондокова болон бусад бии.

Үйлэдбэриин олон түрүүшүүл хоёр долоон хоног соо Монголой Арадай Республикада амаржа, хүршэ монгол арадайнгаа амжалтаар омогорхон бусаа hэн.

Д. ДОРЖИЕВ.

СПОРТ

hҮҮЛШЫН НААДАН ТЭНСЭЛГЭЭР ДҮҮРЭБЭ

СССР-эй «А» классай хоёрдохи бүлэгтэ наададаг командинуудай дунда ээлжээтэ уулзалга үнгэрэгшэ амаралтын үдэр болобо. Бүлэгэй долоон командын футболистнууд энэ жэлэйнгээ hүүлшын наада түгэсхэбэ. Нүгөөдэ дүрбэниинь энэ уулзалгаяа октябриин 26-да үнгэргэхөөр хараалагдана.

Манай «Сэлэнгэ» командатай hүүлшынгээ уулзалга үнгэргэхөөр ерэhэн Братск хотын «Сибирягай» футболистнууд мүрысөөнэй таблицада дүрбэдэхи hуури эзэлжэ ябаhан команда. Тиихэдэ «Сэлэнгэ» команда хэдэн уулзалгада hайнаар наадажа, hүүлшын hуури орхижо, юhэдэхи hууриda гараhан ааб даа.

Хоёр командын футболистнууд, илангаяа манай «Сэлэнгэ» hүүлшынгээ нааданда шүүгээшье hаа, урда гараад ябаhан командануудые хүсэхэшьегүй, хойноhoo тэгүүлжэ ябагшадтаа хүсэгдэхэшьегүй байhан. Тиибэ лабашье хоёр командын футболистнууд нааданай эхилэн сасуу добтололсожо ороо. Зүгөөр энэ үдэр саhан орожо, стадионой талмай дээрэ шагайда хүрэмэ саhатай, футболистнуудай наадахада хүндэ, халтирхай, хүйтэншье байба. Сагай ямаршье уларилда наадаха ёhотой футболистнууд халтируухай талмай дээгүүр бүмбэгын хойноhoo унажа ябаад гүйлдэхэ, харайлдаха юм. Илангаяа «Сэлэнгэ» командын футболистнууд айлшадайнгаа ворота руу бүмбэгэ сохижо оруулхаар яhала оролдоо, добтолоошье.

Айлшадай вратарь, СССР-эй спортын мастер Михаил Скоков гэгшэ ерэhэн лэ бүмбэгэ тодожо абаад, гэдэргэнь шэдэхэ юм. Эндэ «Сэлэнгэ» командын добтологшод Валерий Михнов, Николай Трифонов, Владимир Максимов гэгшэд шадамар бэрхээр наадажа, айлшадаа мэгдэхээнэ. Манай зургаадахи номертой Владимир Максимов хэдэн удаа воротаhaa тээ холоhoo бүмбэгэ гэнтэ эршэтэй шангаар сохиходоо, вратарь Скоков, «Сибирягай» хамгаалагшадые мэгдэхээгээ.

Хоёр командын футболистнууд ерэн минутын туршада добтололсобошье, тоо нээжэ шадангүй, энэ жэлэйнгээ hүүлшын нааданай уулзалга тэнсэлгээр дүүргэhэн байна.

Б. ЦЫРЕМПИЛОВ.

СПОРТ

«Спартак» бүлгэмэй хүнгэн атледүүдэй дунда профсоюзно-комсомольско урилдаан hаяхан үнгэргэгдэбэ.

5—8-дахи классуудай басагад эгээн түрүүлэн 300 метрэй зайда урилдажа гарабад. Эндэ 50-дахи hургуулиин hурагша Надя Асташова энэ зайе 50,2 секунда соо гаталжа, түрүү hуури эзэлhэн байна. 49-дэхи hургуулиин hурагша Люда Правдина хоёрдохи hуури эзэлээ. Тиихэдэ Надиин үетэн басагад — тус hургуулиин hурагшад Катя Константинова, Оля Хомякова гэгшэд удаадахи hууринуудые эзэлбэ. Команданууд хоорондын дүн гаргахада, 50-дахи hургуулиин команда түрүү hуури эзэлhэн байна.

Хоёрдохи ээлжээндэ урилдаhан 9—10-дахи классуудай hурагшад cooho 50-дахи hургуулиин 9-дэхи классай hурагша Люда Нехорошко 500 метрэй зайда эрхимлэбэ. Тэрэ зайгаа нэгэ минута 32,2 секунда соо гаталhан байба.

Эдэнэрэй удаа 8-дахи классуудай эдиршүүл 500 метрэй зайда урилдаа. Эндэ 35-дахи hургуулиин Гриша Трунев зайгаа нэгэ минута 20,2 секунда соо гаталжа эрхимлэбэ.

1.000 метрэй зай. 10-дахи классуудай hурагшадай дунда холын зайда үнгэргэгдэhэн энэ урилдаанда 50-дахи hургуулиин Анатолий Царьков, Петя Яковлев гэгшэд эрхим байба.

50-дахи hургуулиинхид эрхимлээ

Команданууд хоорондын дүн гаргахада, 50-дахи hургуулиин команда түрүү hуури эзэлээ.

Техникум, училищинуудай hурагшадай дундаhaa Галина Зайцева эрхимлэбэ. Тэрэ 500 метрэй зайе нэгэ минута 24,4 секунда соо гаталжа шадаа. Удаадахи хоёр hууриие багшанарай училищиин hурагшад Тоня Позднякова, Мая Цыбенова гэгшэд эзэлхэ баатай болобо.

Үйлэдбэриин коллективүүдэй дундаhaa оёдолой фабрикын эхэнэрнүүдэй команда эрхим байhаараа онсо шалгараа. Мүн трамвайн управлениин, мяха-консервын комбинадай команданууд бүхы зайнуудта hайн саг харуулжа, дамжуулгын шангуудта хүртэhэн байна.

Н. ИВАНОВ, мүрысөөнэй главна судья.

ПРАВДА БУРЯ...

Нэгэдэхи хууд... СССР-эй ЦСУ-гай ... «Мүрысөөнэй тууж... —суглуулбари. «Мал... жэлгэдэ — эмхитэй ... бия!» Буряадай А... Верховно Соведэй ... диумэй Указ.

Хоёрдохи хууд... «Модо отололго дээр... шэ хүсэн» — А. Р... вой статья. «Ороohо ... гамнаха» — А. ... репортаж. Түрэл о... торнай. Редакцида ... бэшэгүүдhээ.

Гурбадахи хууд... Эдэбхитэниие, эрэл... ригтониие хүмүүжүүл... Н. Белебенцевэй ... Уласхоорондын шэн... Хилын саанахи ...

Дүрбэдэхи хууд... Нютагай hонин. АПН-... териалнууд.

СЭНХИР ЭКРА...

НЭГЭДЭХИ ПРОГРА... УЛААН-УДЭ ХАРУУ...

18.00 — Дамжуу... программа. 18.05 — ... гурчагбаз» — телеви... уран hайханай фильм. ... — Үхибүүдтэ зорю... hан мультфильмнүүд. ... — Телепанорама. 19... «Намарай уянган... телевизионно ху... фильм. 20.10 — «Здо... — телевизионно ... 20.40 — «Уласхоор... шэнжэлэл» (буря... 20.55 — А. Арбузов ... странствий» — теле... (2-дохи сери). 22... Л. Украинка «Ой ... дуун» — фильм-балет...

Редакторай орлог... М. Н. НИМАЕ...

Манай адрес, телеф...

г. Улан-Удэ, ул. ... на 35. Телефоны: ре... ра — 54-54, приёмн... 54-93, зам. редакто... 62-62, отв. секрет... 50-52, зам. ответ. се... ря — 66-76, отдел... тийной жизни — ... сельского хозяйства—... 63-86, пропаганды и ... ции — 56-23, промышл... сти и строительства—... советского строительст... быта — 69-58, культу... школ — 60-21, писем и... селькоров — 67-81, и... мации — 34-05, общес... ная приёмная — 56-... шинное бюро — 57-6... толаборатория — 33...